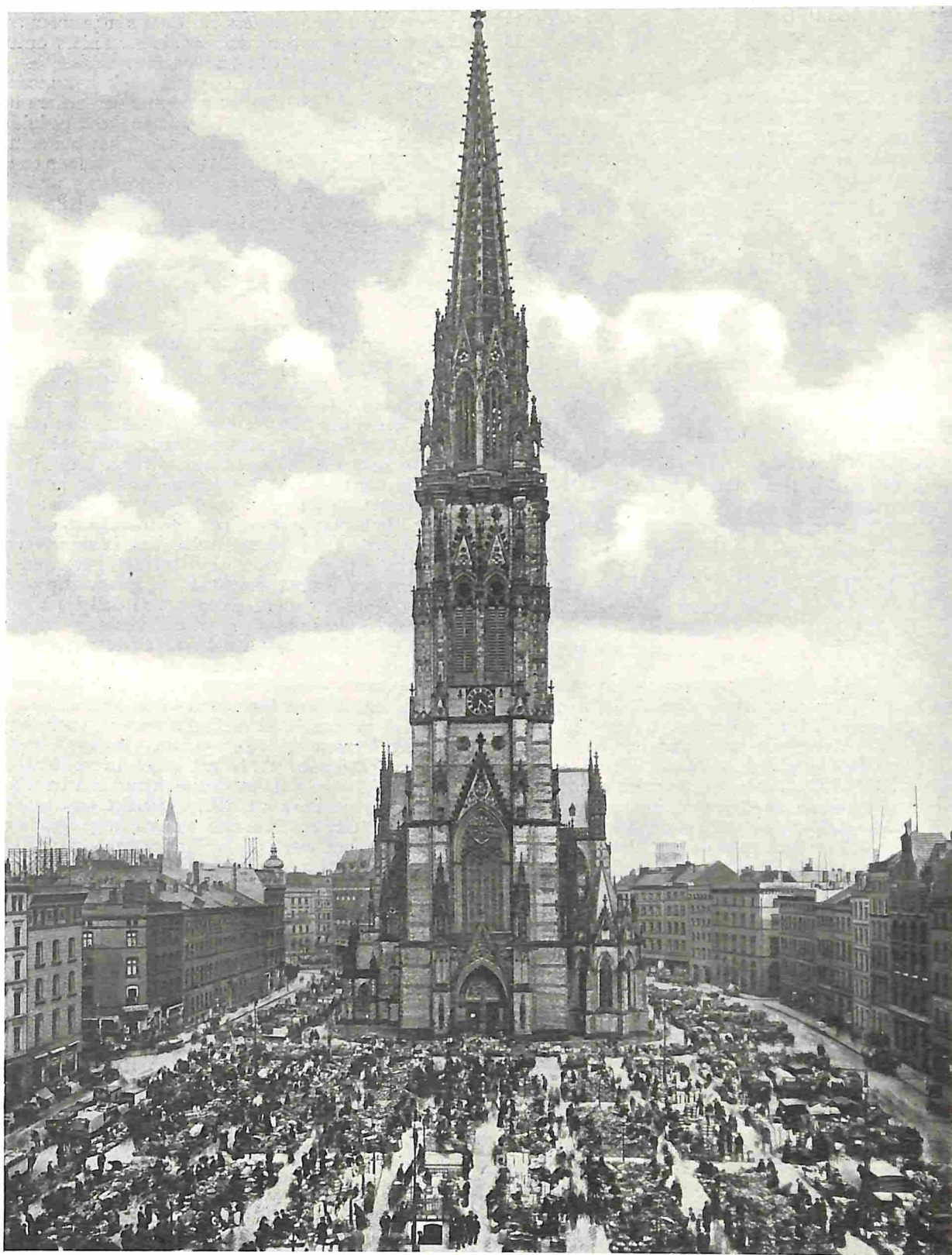

BUITEN

13^e JAARGANG N°. 28.

ZATERDAG 12 JULI 1919.

HAMBURG IN RUSTIGE TIJDEN.
DE MARKT VOOR DE NICOLAASKERK IN VOLLEN GANG.

Redacteur: Mr. A. LOOSJES.

INHOUD:

HAMBURG IN RUSTIGE TIJDEN, ILLUSTRATIE	BLZ. 325
BROEDERSCHAP, (27), DOOR JOHN GALSWORTHY	„ 326
BOEKBESPREKING	„ 327
OP ZOEK NAAR KASTEELN	„ 327
ALKMAAR (VERVOLG), DOOR MR. A. LOOSJES, GEÏLL.	BLZ. 328—332
NOORD-HOLLANDSCH DIALECT, DOOR V. D. F.	BLZ. 330
BESCHRIJVINGEN, DOOR CHR. A. J. VAN DER LINDEN	„ 331
TROSROZEN, DOOR E. TH. W., GEÏLLUSTREERD	„ 332
TROSROZEN, DOOR E. TH. W., GEÏLLUSTREERD	„ 333
GEEN MUMMIFICATIE	„ 333
DE LEDEZETTERS VAN JISP, DOOR F. W. DRIJVER	„ 334
DE VLIERSTRIJK, DOOR S., GEÏLLUSTREERD	BLZ. 334—335
HET OPEN VENSTER, UIT HET ENGELSCHE VAN E. TEMPLE THURSTON, VERTAALD DOOR A. ZWARTS	BLZ. 335
DE NIEUWE ROTSPARTIJ BIJ DE VICTORIA-SERRE IN DE ROTTERDAMSCH E DIERGAARDE, ILLUSTRATIE	„ 336

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

Men gelieve alles wat de Redactie of de Administratie van dit weekblad betreft te adreſſeren aan de Uitgevers Scheltema & Holkema's Boekhandel, Rokin 74-76, Amsterdam, met de toeroeging: „Voor de Redactie” of „voor de Administratie van het Weekblad Buiten”. Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht ook achter op de foto's.

De uitgevers verzoeken beleefdelyk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

Afzonderlijke nummers: Prijs 40 cts.

BROEDERSCHAP

27)

DOOR JOHN GALSWORTHY.

Uit het Engelsch vertaald door Leny Grondel—Chotzen.

HET modelletje noemde noch Hughs noch Juffrouw Hughs. En in dat heele onsamenhangende verhaal, dat met zoo'n in het oog loopend doel werd gedaan, mengde zich een zekere domheid op vreemde wijze met een bijna listige vlugheid van begrip, waarmede zij het resultaat, dat zij bereikte, van Hilary's gezicht aflas. De hondentrouw week echter nooit geheel uit haar oogen, wanneer zij die naar hem opsloeg.

Deze blik trof de zwakke plek van het toch al niet stevige harnas, dat Moeder Natuur aan Hilary had geschonken. Het trof dezen bescheiden en beminnelijken man diep, dat een jong schepseltje zoo tot hem kon opzien. Hij had steeds vermeden aan de oplossing van haar speciale afhankelijkheid voor hem te denken. Nu herinnerde hij zich plotseling het woord van den schilder van stilleven: „Zij heeft de een of andere geschiedenis achter den rug.” Plotseling echter doorflitste het zijn brein: indien haar geschiedenis de eenvoudigste was, die hij zich denken kon — de oprechte, vrij ruwe liefdesgeschiedenis van een dorpsjongen met zijn meisje — zou dan niet zij, die door haar natuur voor de overgave was gemaakt, dezen keer gedwongen worden tot de tegenstelling zelve van die jonge, dierlijke liefde, die van zoo groote betekenis voor haar verder leven was geweest.

Maar onverschillig, waaruit haar afhankelijkheid voortspoot, leek het Hilary in elk geval de grofste ontwijding toe indien een man zich tegenover dat gevoel ondankbaar zou toonen. „Je bezorgt me last — je hindert me!” Om haar dat te zeggen, had hij haar in zijn studeerkamer ontboden. Tot nu toe had haar tegenwoordigheid hoofdzakelijk in hem een half vermaakt, half verteederd gevoel gewekt als bij iemand, die een kalf of een veulen liefkoost en daarbij de onhandige, schuwe bewegingen van het dier gadeslaat. Nu hij op het punt stond afscheid van haar te nemen, was het de vraag of dit wel het eenig gevoel was, dat zich van hem meester maakte.

Miranda, die tussen haar meester en zijn bezoeker insloep, gromde.

Het modelletje streek bewonderend met haar ongehandschoende, met inkt bemorste vingers over een porcelein aschbakje. Zij glimlachte en zei half berustend, half cynisch: „Ze mag mij niet, ze weet, dat ik hier niet hoor. Ze heeft er het land aan, dat ik hier kom en ze is jaloersch.”

Kortaf zei Hilary:

„Heb je, sedert je hier in Londen bent, vrienden gemaakt?”
Het meisje keek hem aan alsof ze wilde zeggen:
„Zou het jou wat kunnen schelen? Zou het je nijver opwekken?”
Toen, alsof ze schuld bewust gewaar werd, dat ze in gedachten veel te ver was gegaan, boog ze het hoofd.

„Neen.”

„Geen een?”

Bijna hartstochtelijk herhaalde het model: „Neen! Ik verlang niet naar vrienden, ik wil, dat de menschen me met rust laten!”

Haastig ging Hilary nu voort:

„Ja, maar die Hughs heeft je niet met rust gelaten. Ik zei je al, dat ik vond, dat je moest verhuizen. Ik heb, een heel eind van hen af, een andere kamer voor je gehuurd. Laat je meubels daar achter, doe het geld van de huur van een week erbij en stap morgen kalm met je koffer in een rijtuig zonder een woord tegen iemand te zeggen. Hier is je nieuwe adres en ook geld voor je onkosten. Die menschen worden te gevaarlijk voor jou.”

Wanhopig barstte het model uit: „Maar het kan me niets schelen, wat ze doen!”

Hilary ging door: „Luister nu verder naar me. Je moet hier niet meer komen, anders zal die man je weer achtervolgen. We zullen ervoor zorgen, dat het je aan niets ontbreekt totdat je weer ander werk hebt gevonden.”

Zonder een woord te zeggen, keek het modelletje hem aan. Nu de dunne band, welke haar met een zekere huiselijkheid verbond, werd doorgesneden, kwamen haar geduld en haar gedweeheid, deze twee eigenschappen die het buitenmeisje kenmerken en die door de wreede feiten in haar levensloop en deze twee laatste maanden in Londen nog meer tot uiting waren gekomen, haar goed van pas. Nog steeds zweeg ze, maar Hilary zag, dat een traan langs haar wang biggelde.

Hij wendde zijn hoofd af en zei: „Huil niet, arm kind.”

Altijd gehoorzaam, slikte het modelletje haar tranen in. Eén gedachte scheen haar nieuwe hoop te geven.

„Maar ik zal u toch wel eens zien, Mijnheer Dallison, een enkelen keer?”

Daar zij van zijn gezicht aflas, dat dit niet op het programma stond, zweeg ze weer, haar gezicht naar hem opgeheven.

Het scheen Hilary een beetje moeilijk om tegen haar te zeggen: „Neen, dat kan niet, want mijn vrouw is jaloersch.” Het leek hem wreed om haar te zeggen: „Ik voel er geen behoefte aan je in het vervolg nog te zien.” Daarbij was dit laatste ook niet waar.

„Je zult wel gauw andere vrienden krijgen,” zei hij tenslotte, „en je kunt me altijd schrijven wanneer je dat wilt.” En met een vreemden glimlach voegde hij eraan toe: „Je bent nog zoo jong. Je begint je leven pas. Je moet je die dingen niet allemaal zoo aantrekken. Je zult zien, dat je zeer veel menschen tegenkomt, die je veel beter raad kunnen geven en je beter kunnen helpen dan ik het ooit kon.”

Tot eenig antwoord greep het modelletje zijn hand met beide de hare en hield die stevig vast. Plotseling liet ze zijn hand echter weer los alsof zij zelf vond, dat zij te vrijpostig was geweest, en boog haar hoofd. Toen Hilary op het kleine hoedje neerkeek, dat op zijn speciale wensch met geen enkel veertje was versierd, voelde hij hoe een brok hem in de keel schoot.

„Wat vreemd,” zei hij. „Ik weet je voornaam niet eens.”

„Ivy,” mompelde het meisje.

„Ivy. Zoo zoo. . . Ik zal je schrijven. Maar je moet me belooven, dat je precies zoo te werk zult gaan als ik je heb gezegd.”

Het meisje keek op. Haar gezicht was haast leelijk als van een kind dat met moeite stormachtige gevoelens bedwingt.

„Belooft het me,” drong Hilary aan.

Met een bitter neertrekken van haar onderlip knikte zij moeizaam. Plotseling drukte zij haar hand tegen haar hart aan. Deze simpele beweging, waarvan zij zichzelf nauwelijks bewust was en die zoo naief, zoo werktuigelijk werd volbracht, bewoog Hilary bijna op zijn besluit terug te komen.

„Nu moet je gaan,” zei hij.

Het modelletje slikte, werd vuurrood en toen doodsbleek.

„Mag ik Mijnheer Stone niet even goedendag zeggen?”

Hilary schudde ontkennend zijn hoofd.

„Hij zal me missen,” zei ze wanhopig. „Beslist. Ik weet het zeker.”

„Ik zal je ook missen,” zei Hilary. „Maar we kunnen niet anders.”

Het modelletje rekte zich in haar volle lengte uit. Haar borst zweegde onder de kleeren, door welke zij gansch en al tot Hilarys bezit was geworden. Zij leek nu veel op „De Schaduw” alsof ze altijd zou zijn — onverschillig wat Hilary met haar zou doen — een kleine schim, de geest van de hulpeloze, verdrukte wereld, die met haar stomme smeekbede het gemoed der menschen ontroerde.

„Geef me je hand,” zei Hilary.

Het modelletje strekte haar slanke, niet bepaald blanke hand uit. Die hand was zacht, brandend heet en omklemde die van Hilary met vasten, zenuwachtigen greep.

„Dag lieve kind. God zeg je.”

Het modelletje keek naar hem op met een klein tikje verwijt en ging toen, haar natuur volgend, gedwee heen.

Hilary keek haar niet na maar bleef bij den fraaien schoorsteenmantel staan, zijn hoofd op zijn hand gestut. Zelfs niet het gegons van een vlieg verbrak de stilte. Toch was de kamer vol van een dreunend geluid, niet van ver verwijderde muziek maar van het bloed, dat in zijn ooren en slapen hamerde.

HOOFDSTUK XXIII.

HET „BOEK VAN DE ALGEMEENE VERBROEDERING.”

Het is bepaald noodzakelijk, dat wij nu een paar woorden aan den schrijver van het „Boek van de algemeene verbroedering” wijden.

Sylvanus Stone, die op jeugdigen leeftijd aan de Londensche Universiteit promoveerde, was reeds als jonge man privaat-docent aan meer dan een openbare inrichting. Hij had spoedig het professoraal gewaad gekregen, dat de staat aan een man met zijn kennis van de natuurwetenschappen was verschuldigd, en van dien tijd tot zijn zeventigste jaar was zijn leven opgegaan in een aanhoudende reeks colleges, voordrachten, verhandelingen en discussies over de onderwerpen, waarin hij zich specialiseerde.

Op zeventigjarigen leeftijd, lang na zijn vrouws dood en de huwelijken van zijn drie kinderen, toen hij reeds eenigen tijd op zichzelf leefde, was hij door een plotselinge, zware ziekte overvallen — het gevolg van te groote inspanning, waaraan zijn eenvoudige geest zijn ijzersterk gestel had onderworpen.

Gedurende het maandenlang herstel, dat op deze ziekte volgde, had de bespiegelende studie, welke de Professor tot nu toe aan de natuurwetenschappen had gewijd, zich naar het groote leven zelf verplaatst. De geest, die zich van de natuurwetenschappen een zeker denkbeeld had gevormd, welke tot een passie was aangezwollen, kon zich niet met vage gedachten over het leven tevreden stellen. Langzaam, geleidelijk aan, met een onweerstaanbare, middelpuntvliepende kracht, met een doorzettungsvermogen, dat hij wellicht niet vóór die ziekte had bezeten, had het plotselinge denkbeeld, de passie voor een Algemeene Verbroedering, de plaats van zijn vroegere dwalingen en veronderstellingen over het groote levensraadsel ingenomen. De eenvoudige geest van dezen ouden man, die door ziekte van zijn vroegere levensbezigheden werd verwijderd gehouden, die een ruim pensioen genoot en voor goed verzorgd was, ging nu een nieuwe ster aanbieden, die elke week en maand en jaar aan glans won, tot alle andere sterren hierbij in het niet verzonken en wegwijnden.

Op den leeftijd van vierenzeventig jaar was hij aan zijn boek begonnen. Onder de betoovering van zijn onderwerp en onder den invloed van zijn vergevorderden leeftijd groeide zijn volslagen onverschilligheid voor de dringendste behoeften. Zijn verschijning was al bijna opzienwekkend geworden toen Bianca hem op een goeden dag op het dak van zijn eenzaam huisje aantroef waar hij zich bevond om van daaruit beter zijn geliefkoosd heilal te overblikken. Zij had hem met zich meegetroond en in haar eigen huis een kamer voor hem ingericht.

Na de eerste twee dagen had hij geen verandering van beteekenis meer ondervonden. Zijn gewoonten in zijn nieuw tehuis waren spoedig gevormd en eens gevormd, ondergingen die niet de minste wijziging, want niets in zijn leven mocht hem van het schrijven van zijn boek afhouden.

Op den namiddag, volgend op Hilary's afscheid van het modelletje, had Mijnheer Stone, die een uur lang te vergeefs op zijn assistente had gewacht, zijn laatste vel telkens weer voor zichzelf overgelezen. Daarna had hij zijn oefeningen verricht. Op het gewone theeuurtje was hij gaan zitten, had zijn kopje thee en zijn snede gesmeerd bruinbrood beurtelings aan de lippen gebracht en daarbij lang naar de plaats gestaard, waar anders het meisje zat. Toen hij klaar was, verliet hij zijn kamer en liep het huis rond. Hij trof niemand anders dan Miranda aan, die zat in de gang, welke naar het atelier leidde, om van hieruit met haar eene oog de terugkomst van haar meester en met het andere die van haar meesteres te bespieden. Zij liep met Mijnheer Stone mee, waarbij zij zorgde, dat er steeds een behoorlijke afstand tusschen hen beiden gehandhaafd bleef. Toen zij hun ronde door het huis hadden volbracht, ging hij naar het tuinhekje. Zoo trof Bianca hem aan, roerloos, blootshoofds in de felle zon, terwijl hij zijn witte hoofd naar de richting uitrekte, van waar hij wist, dat het modelletje gewoonlijk kwam.

De vrouw des huizes keerde terug van haar jaarlijksch bezoek aan de Royal Academy, waarheen zij nog steeds ging, evenals honden, door de een of andere halsstarrige neiging geleid, nog altijd andere honden besnuffelen waarvoor zij reeds lang een groote onverschilligheid koesteren. Een loshangende voile hing om haar gekleurden strooioed. Haar oogen schitterden door de opwinding van den middag.

Mijnheer Stone scheen zich weldra bewust te worden, wie zij was en stond een minuut lang sprakeloos voor haar. Zijn houding tegenover zijn dochters leek veel op die van een ouden draak tegenover twee zwanen, die hij onbewust heeft voortgebracht. Iets onderzoekends, afkeurends, bewonderends en een lichte verrassing school in dien blik.

„Waarom is ze niet gekomen?”, vroeg hij.

Bianca's gelaat achter den sluier vertrok zenuwachtig. „Hebt u het niet aan Hilary gevraagd?”

„Ik kan hem nergens vinden,” antwoordde Mijnheer Stone.

Iets in zijn geduldige, gebogen houding en zijn zilverwit hoofd, waarop juist de zon scheen, bracht Bianca er toe haar arm door den zijnen te steken.

„Kom mee naar binnen, Vadertje. Dicteert u mij. Ik zal wel voor u schrijven.”

Mijnheer Stone keek haar recht in het gezicht en schudde toen zijn hoofd.

„Het zou tegen mijn principes zijn. Ik kan geen onbetaalde

diensten aannemen, maar als je mee naar binnen wilt gaan, zou ik je graag wat voorlezen, kind. Dat helpt me zoo bij mijn werk.”

Bij dat verzoek werden Bianca's oogen vochtig. Ze drukte Mijnheer Stone's mageren arm tegen haar borst en liep met hem naar het huis.

„Ik geloof, dat ik iets heb geschreven, waarvoor je voelt,” zei Mijnheer Stone terwijl zij den tuin doorliepen.

„O, maar daar ben ik van overtuigd,” mompelde Bianca.

„Het is universeel”, zei Mijnheer Stone. „Het betreft de geboorte. Ga daar aan tafel zitten. Ik begin zooals gewoonlijk daar, waar ik gisteren ben gebleven.”

Bianca nam de plaats van het modelletje in, liet haar kin in haar hand rusten en handhaafde deze houding, roerloos als een van de beelden, die zij zoo juist had bezichtigd.

Het leek wel alsof de oude heer zenuwachtig was. Tot twee maal toe rangschikte hij zijn papieren. Toen schraapte hij zijn keel, nam met een gejaagde beweging een blad ter hand, deed drie stappen vooruit, draaide Bianca den rug toe en begon te lezen.

(Wordt vervolgd.)

BOEKBESPREKING.

DE GEDEELTELIJKE DEMPING VAN HET ROKIN EN DE VERSMALLING VAN HET WATER VAN HET OVERIGE DEEL VAN HET ROKIN EN VAN DEN BINNEN-AMSTEL, door de Commissie van het Stadsschoon.

Met instemming lazen wij dit welsprekend betoog, dezen alarmkreet tegen de „doorzetting van het systeem, dat als sluipmoord tegen de typische schoonheid van Amsterdam kan worden gebrandmerkt”.

Naar onze meening kan de brandende kwestie in twee kwesties onderverdeeld worden. 1° moet het Rokin-gedeelte tusschen Industriële Club en Langebrug gedempt worden? 2° mogen het overige gedeelte van het Rokin en de Binnen-Amstel tot de Blauwbrug versmald worden?

Wat 2° betreft moet o. i. het antwoord zonder meer *ontkennend* luiden. Wij gelooven bij de vele en ernstige bezwaren, hiertegen door de Commissie te berde gebracht, nog dit ééne te kunnen voegen: de versmalling kan later een argument aan de hand doen, om het versmalde water geheel te dempen. En zoo zou het kwaad zachtjes aan voortwoekeren.

Dat blijkt wel duidelijk uit 1°: dit stukje Rokin zou niet 't gevaar loopen gedempt te worden, als het aansloot aan het Damrak. Moet het water nu verdwijnen omdat men reeds door onnoodige demping de schoonheid der stad heeft geschaad en de Beurs-, Bijenkorf- en Industriële Club-gebouwen daar deed verrijzen? Is 't juist te zeggen: we hebben toch reeds zooveel bedorven, laten we er dus maar mee doorgaan?

Men wil nu van 't gedempte Rokin een „boulevard” maken met breede repen gras, waarover de tram rijdt, evenals op den Overtoom. Wij hebben er reeds in dit blad op gewezen, dat die repen gras allerminst mooi zijn en we zouden wel willen vragen: waarom kan niet een tramlijn aan de ééne en één aan de andere zijde van het Rokin gelegd worden? De „drukke” zijde zou dan versmald, de „stille” zijde verbreed moeten worden en we zouden dan eenigszins een toestand krijgen als bij sommige Rotterdamsche singels, waar een vrij smal water gevat is tusschen breede straten. Te Amsterdam zou over minder ruimte beschikt kunnen worden, maar waarom dan niet bepaald, dat elke grachtzijde slechts in één richting bereden mag worden, een regeling die b.v. ook voor het Singel tusschen Koningsplein en Munt bestaat? Als de brug bij „l'Europe” wat verbreed wordt, zou dat een oplossing zijn, die beide partijen bevredigt. Dat smalle van de stille en dat breede van de drukke zijde van het Rokin verklaart voor een niet gering gedeelte het min-fraaie van dit grachtgedeelte. Welnu, men „verlegge” het water naar het midden van de ruimte tusschen de beide huizenrijen. Ideaal is deze oplossing natuurlijk niet, trouwens dat zou ze nóg niet zijn, als het gebouw der Industriële Club kon verdwijnen, wat natuurlijk niet gaat. Want voor ideale oplossingen is er reeds tè veel verknoeid.

* * *

HET BRUILOFTSLIED, door Björnstjerne Björnson. Uit het Noorsch vertaald door Cl. Bienfait. J. M. Meulenhoff. Amsterdam, 1919.

* * *

FREULE JULIE, een naturalistisch treurspel, door August Strindberg. Uit het Zweedsch vertaald door R. ter Laan. J. M. Meulenhoff. Amsterdam, 1919.

„Op zoek naar kasteelen.”

Niet weinigen hebben voldaan aan ons verzoek om ons een opgave te verschaffen van nog niet geplaatste oude buitenverblijven in Noord-Holland en Zeeland; velen hebben zich trouwens niet tot deze provincies bepaald. Wij kunnen niet allen afzonderlijk voor hun hulp dank zeggen en doen dit daarom bij dezen, met de verzekering dat wij niet zullen nalaten van de ons verstrekte gegevens gebruik te maken.

ALKMAAR. LUTTIK OUDORP MET GEZICHT OP HET WAAGGEBOUW.
LINKS (EVEN VOORBIJ DE OPHAAALBRUG) HET HOUTEN HUIS MET DEN KOGEL. RECHTS HET HUIS „DE SCHOPJES”.

ALKMAAR.

(Vervolg).

DE Steenenbrug was tot voor korten tijd het eindpunt van een der paardentramlijnen van Alkmaar. Wat deze lijn beoogde was niet geheel duidelijk. Waarschijnlijk is zij aangelegd met de bedoeling, Alkmaars hoofdstraat te verlevendigen en haar een grootsteedsch aanzien te geven; maar in dezen tijd van electriciteit had zij een tegenovergestelde uitwerking. Of zou de naam „Langestraat” den Alkmaarders een vermoeden gesuggereerd hebben, die de geringe lengte van de straat zelve moeilijk bezorgen kon? Hoe 't zij, hier in 't midden der oude stad eindigde deze merkwaardige tramlijn, na nauw zich van de andere afgescheiden te hebben; sinds eenige maanden schijnt zij opgeheven te zijn.

De oude Steenenbrug is niet alleen het eindpunt eener zonderlinge tramlijn geweest; 't is bovendien een der mooiste punten, zoo niet het mooiste punt van het oude Alkmaar. Rechts vormt de gracht een rechten hoek, gaat daar in het Verdronkenoord over, waarover zich, heel dichtbij, de bogen van een tweeden Steenenbrug, de nieuwe of hooge Steenenbrug 1), ook wel Vischbrug geheeten, welven. Op den hoek van Mient en Verdronkenoord de twee schilderachtige galerijtjes der Vischmarkt, waarvan die aan den waterkant op de hoeken van de bekapping met 17e eeuwse beeldjes, een visscher en vischvrouw, is versierd. Achter u de Langestraat, met de grijze muren der Groote Kerk in 't verschiep. Links het door iepen overschaduwde grachtje, met hier en daar nog een enkel teekenachtig geveltje. Daarachter een van de vele ophaalbruggen, waaraan Alkmaar zoo rijk is, en nog wat verder af de beroemde Waag, waarvan ge hier alleen den prachtigen toren boven de huizen ziet rijzen.

Blijkens oude prenten stonden hier vroeger weinig boomen en belemmerde niets den blik op de trapgeveltjes met hunne luifels, die zich langs de grachten rijden. Nu kunnen wij de boomen niet missen; zij bedekken veel bouwkunstige ongerechtigheden, terwijl de mooie geveltjes nog wel kans zien met hun speelsche lijnen tusschen en boven het groen de aandacht te trekken, het groen, dat zoo mooi kleurt bij het warme rood van hun ouden baksteen. En daarbij het grachtwater tusschen de walletjes onder het gebladerte, dat het geheimzinnig beschaduwde, maar niet zoo, of er blijft genoeg licht voor een leutige lichte tinteling. Of het, alles bijeen genomen, hier vroeger veel mooier is geweest?

Aan de Mient staan, tusschen Steenenbrug en Kaasmarkt, twee geveltjes (zie de afb. op blz. 329) waarvan we iets moeten zeggen. Het ééne heeft een leelijke moderne winkelpui, maar daarboven vertoont zich de levendige afwisseling van gebakken en gehouwen steen, die de oud-hollandsche geveltjes zoo bekoorlijk maakt. Een merkwaardigheid van dit rijzige trapgeveltje is, dat het twee gevelsteen bezit, beneden een die met een schip prijkt en het opschrift „Int vergulde boot,” boven een met een boom en het jaartal 1607, en dat de huiseigenaar gemeend heeft de gehouwen steen een oranje kleur te moeten geven. De gevel daarnaast is modern, maar zoo goed mogelijk in de oude gedaante herbouwd; wij zouden er over zwijgen, ook al prijkt hij met eenige oude sluitsteenen en een gevelsteen, die een meermin en het jaartal 1622 vertoont, als hij niet nog een steen bevatte, die ons

mededeelt, dat hier — 16 September 1812 — Anna Louise Geertruida Toussaint werd geboren, de vruchtbare romanschrijfster, wier werken, door den breeder opzet en de onnatuurlijkheid der gesprekken, wel wat verouderd zijn, maar die toch bewondering verdient voor haar stijl en de zorg, aan de karakterteekening en de schildering van allerlei details besteed.

Aan de overzijde trekt een merkwaardige 18e eeuwse gevelbekroning de aandacht; een gekroonde cartouche met 't wapen van Alkmaar wordt geflankeerd door twee grimmige leeuwen. Ook de lijst en de vier consoles zijn rijk gesneden (afb. op bladzijde 331). Jammer dat de winkelpui beneden weer zoo geheel vloekt met 't karakter van den gevel.

Noode zouden wij scheiden van dit mooie stadshoekje, als de Waagtoren ons niet lokte en nieuwe verheugenis voorspelde. Maar gaan we daartoe door het Fnidsen en de Appelsteeg naar de Kuipersbrug bij het reeds vroeger (in 't nummer van 17 Maart 1917) in dit blad afgebeelde houten huis met den kogel. Vandaar is 't gezicht op de Waag 2) het mooist. Om drie redenen. Van hier af gezien schijnt het gebouw één kostelijk architectonisch geheel te zijn, waarvan we niet weten wat het meest te bewonderen, de vormen en lijnen van gevel en toren, of de rijke bewerschakeeringen, die iets Vlaamsch geven aan het toch zoo echt-hollandsche gebouw; en we merken er niets van, dat we met een oude kerk te doen hebben, wier koor door een nieuwe aanbouw werd vervangen en die met een hoogen toren werd gesierd. Van hier af gezien brengt het moderne tegeltableau in den voorgevel, eigenlijk geëmailleerd lava, ± 1884 te Parijs vervaardigd, met voorstelling van de Alkmaarsche stedemaagd, een kostelijke verrijking der kleurenweelde, terwijl het van ter zijde beschouwd een kil vlak is dat naar de oude reliëfvoorstellingen doet terug verlangen. En ten slotte: van hier af gezien, als gevat tusschen de huizenrijen van het grachtje, zien we het gebouw zooals het is gedacht en bedoeld. Want de kaasmarkt, die groote open ruimte ten noorden ervan, is eerst in den loop der eeuwen ontstaan. Daar was aanvankelijk niet meer ruimte dan nu nog steeds aan de zuidzijde; en zie hier ook waarom men er geen geld voor over heeft gehad de oude zijmuren, die nog geheel het kerkelijk karakter vertoonden, te moderniseeren, in overeenstemming met het schitterend voorste gedeelte: zij vielen niet op aan de vrij smalle pleintjes. Dat is nu aan de noordzijde geheel veranderd, en daar valt het tweeslachtig karakter van het gebouw wel erg op, en wreekt zich de zuinigheid der voorvaderen. Zie slechts onze afbeelding op blz. 329. Maar deze een prachtig monument is; leg uw vinger op den toren en ge vindt de verklaring: hij is mooi, ook van hier af gezien, en hij maakt veel, zoo niet alles goed. Die toren is bijna precies gelijk aan dien van de Oude kerk te Amsterdam, welke dertig jaar vroeger werd gebouwd, maar lang niet zoo'n rol speelt in het stadsbeeld, als zijn Alkmaarsche navolging.

En als hier, tusschen de masten van vele scheepjes in de gracht, des Vrijdags de goudgele kazen glanzend, en de in 't uitgekleede kaasdragers met hunne gekleurde hoeden twee aan twee, de berrie met kazen tusschen zich in, met hun eigenaardige pasjes

naar alle zijden snellen, en de bruggetjes en straatjes rondom woe-
lig zijn van marktbezoekers, dan biedt de Kaasmarkt van Alk-
maar een eenig schouwspel, welks kleurrijk gewemel zelfs de aan-
dacht afhoudt van de afschuwelijke westzijde van het plein.
Ach, hoeveel meer genot zou nog dit tafereel bieden, als daar huizen
stonden, die eenigszins met den Waaggevel konden concurreren.
O regeerden van Alkmaar, gij die om schoonheidswille uw
hulpkaasdragers zelfs in witte jassen steekt, gij die daar zoo juist
besloten hebt de aardige beeldgroepen-zelve, en niet de afgietsels,
weder op het Schermerhek te plaatsen, gij die hiermede getoond
hebt een eigen meening over schoonheid en verplichtingen tegen-
over monumenten te bezitten, maar gij, die daar ook een leelijk
gat in de afsluiting van de Kaasmarkt gebroken hebt — toegegeven
dat het noodig was — wij bidden u, maakt een eind aan 't bestaan
dezer huisjes, die niet kwaad zijn, o neen, 't zijn beste huisjes,
maar die daar staan als zoste eeuwsche drankvrije en dus weinig
schilderachtige baliekluiers bij een sierlijk menuet. Zet onze
beste architecten aan 't werk. En het nageslacht zal u dank-
baar zijn!

We moeten afscheid nemen van de Waag, waaraan ook reeds
vroeger een afzonderlijk artikel in dit blad is gewijd, maar niet
vóór we nog even hebben gesproken van de ruitertjes, die bij 't
slaan der uren in een uitbouwje aan den toren ronddraaien, terwijl
een mannetje in Romeinsch gewaad telkens op zijn horen blaast.

't Zijn wel dezelfde voorvaderen, die in dergelijke mechanismen 3)
klaarblijkelijk groot behagen schiepen, als die in hunne huizen
de vaak grappige gevelstenen deden aanbrengen, waarvan een
niet gering getal ook nog te Alkmaar te zien is. Ge zult niet wen-
schen, dat we ook maar een poging wagen ze op te sommen. Slechts
van één gevelsteen worde hier nog melding gemaakt; wij zijn er
dicht bij. Hij bevindt zich in het huis naast het z.g.n. „Koning-
Willems huis,” door ons reeds op blz. 294 afgebeeld, in welks
gevel hij eenigen tijd voor de restauratie van 1904 heeft geprikt,
terwijl hij nog vroeger zich heeft bevonden in den muur die het erf,
tót het koning Willems huis behorende, omringde. Deze steen ver-
toont het wapen van Jeruzalem, waarboven een hand, en het
volgend raadselachtig opschrift

BLYT HIER T
OPYNENE REGEER

Wat kan dat beteekenen? Velen hebben er zich het hoofd
over gebroken. Ds. H. Makkink schreef er nog onlangs in de
Alkmaarsche Courant 4) een uitvoerige studie over, en kwam tot
de conclusie dat we hier te doen hebben met een steen, uit de
heerlijkheid Opijnen bij Tiel afkomstig, of namaak van dezen
steen, waarvan de oorspronkelijke, van gothische letters voorzien,
zal hebben geprikt boven een kamer op de binnenplaats van het
kasteel Opijnen (welks heer een pelgrimstocht naar het Heilige
Land zal hebben gemaakt), waar reeds van verre de eedzwerende
hand voor ieder verstaanbaar aanwees: *hier* moet gij zijn, als
gij uw heergewaden hebt te voldoen, *hier* voor overboeking van
hét leen; *hier* hebt gij, zoo gij daartoe geroepen zijt, den heer Opij-
nen alle eer te geven, aan zijn hoogen rang verbonden." Wat
de geheimzinnige woorden betreft, „Blyt hier” d.i. „belijt hier”
zou beteekenen: Verklaart hier onder eede. „Opijnene regeert”
zou moeten zijn: „Opijnen ere geert” (een steenhouwer, die
niet begreep wat hij had aan te brengen op den steen, zou de
letters verkeerdelijk hebben geplaatst) m. a. w. Opijnen vraagt
de eer die hem toekomt. Dat deze steen, door toedoen van wie dan ook te Alk-
maar gekomen, daar is gemetseld in een muur om het erf van het voormalig
huis van graaf Willem II, den Roomsch-
Koning en kleinzoon van den kruisvaar-
der Willem I, veroveraar van Damiate,
is niet geheel onverklaarbaar.

Thans een bedevaart gemaakt naar de
plaats waar de Friesche poorten hebben
geprikt; wij kruisen dan de „Kooltuin”,
het smalle grachtje met aan één zijde uit 't
water oprijzende huizen, welks naam aan
den groententuin van het slot „Toren-
burcht” herinnert, die zich eeuwen gele-
den hier bevond. Niets herinnert meer
aan de fraaie poorten; wij weten het
reeds, dat het Noord-Hollandsch Kanaal
alles aan deze zijde der stad als 't ware
heeft kaal geschoren.

Het is hier de geschikte plaats om
nog iets van deze merkwaardige poorten
te vertellen, zooals wij in 't vorige nummer
beloofden, eenige weinige woorden ter
aanvulling. De oude „Vriesepoort” (van
1528) was een der eerste proeven van
renaissancebouw hier te lande; beweerd
wordt dat zij juist op de plaats van het
middeleeuwsch kasteel „Torenburcht”
was gebouwd. Haar opvolger, de poort
van 1588-'89, deed, toen zij nog den
bovenbouw miste, denken aan de vroe-
gere poort, maar was gehouden in stren-
geren, meer klassieken vorm. Deze boven-

OUDE GEVELS AAN DE MIENT TE ALKMAAR.
RECHTS HET GEBORTEHUIS VAN MEVROUW
BOSBOOM-TOUSSAINT.

bouw dateert volgens den heer C. W. Bruinvis 5) van 1614, en
zou ontworpen zijn door Melchior van Harbach, steenhouwer en
bouwmeester van prins Maurits te Breda.

Dat het Alkmaar van den aanvang der 19de eeuw alle piëteit
voor het verleden vergeten scheen te hebben, zooals wij op blz.
307 beweerden, blijkt onjuist te zijn; het *stedelijk bestuur* voor-
namelijk verdient dit verwijt. Wel degelijk heeft de burgerij
zich geweerd; te vergeefs werd verdaging van den verkoop
der poort aangevraagd, om de benodigde kosten voor herstel
bijeen te brengen: het stadsbestuur wilde er niet van weten.
Toen reeds met sloopen begonnen was, verscheen in het satirisch-
politiek weekblad „Janus” van 4 Februari de aankondiging van
het verschijnen eener geschiedenis van de Friesche poort, met een

WAAGGEBOUW EN KAASMARKT, VAN DEN VOORDAM AF GEZIEN.

van verontwaardiging getuigend versje door Jacob Eduard de Witte, aldus luidend:

De poort spreekt.
't Gevoelloos nageslagt verkoopt, om geld te krijgen,
Mij, oude Vriessche poort, voor afbraak, uit de hand,
Mij, die het Spaansch Canon zoo dapper bragt tot zwijgen,
Mij, die een sieraad was in 't vrije Nederland!
Waar wil dat eind'lijk heen, Balstuurige Bataven!
Jaagt gij de Aloudheid zelf verachtlijk aan den Dijk!
Welaan, sticht op mijn grond een kerker voor uw slaven,
Op dat het fraayst contrast in Alkmaars muuren prijkt!"

Den volgenden dag was dit versje aan de poort geplakt, die nog zóó stevig bleek te zijn, dat ze met mokers moest worden stuk geslagen.

Dat het Stadsbestuur niet geheel alleen stond met zijn vandalistische opvattingen, blijkt wel uit het gedicht van den patriot W(ille) H(ofdijk), makelaar en ontvanger van eenige stadsaccijnsen, die — niet heel geestig en fijn —, de Witte, die in 1782 landverraad schijnt gepleegd te hebben, aldus van replek dient:

Wie, wie trekt mijn partij,
Moet ik dan eeuwig duren?
Was hun besluit niet vrij,
Die deze stad besturen?

En dan volgen, in een drietal coupletten, nog eenige hatelijken heden aan 't adres van de Witte. Over sterke argumenten kon deze verdediger van het stadsbestuur waarlijk *niet* beschikken.

Aan de mededeelingen, die mej. Bruining zoo vriendelijk was ons over de Friesche Buitenpoort te verstrekken ontleenen wij nog de opmerking, dat deze poort — wij hebben het trouwens reeds laten doorschemeren — in geheel anderen stijl was opgetrokken dan toen gebruikelijk was, met haar merkwaardige hoektorens, haar gekanteelde muren, haar strenge lijnen en sobere kleuren (steen grijswit, leien daken blauw-zwart). Binnen- en buitenpoort waren, als elders, verbonden door een gebogen weg tusschen muren, door het volk „de halve maan” genoemd.

Gedachtig aan de ontevredenheid der burgerij bij den afbraak der Binnenpoort schijnt het stadsbestuur nog wel de mogelijkheid van verplaatsing onderzocht te hebben maar hiervan is niets gekomen.

* * *

Van de plaats der verdwenen Friesche poorten tot het oosteinde van het Luttk Oudorp strekt zich langs het Noord-Hollandsch kanaal, op aangeplempten grond, het Victoria-park uit, in welks midden, op een hoog voetstuk, een bedachtzame steenen vrouw met zwaar gevleugelde staat, een van die goede engelen, die de kinderkens kussen voor zij de oogkes sluiten. Deze bedachtzame engel stelt niet het neutrale Nederland in de jaren 1914-'19 voor,

Foto C. Steenberg.

ALKMAAR. DE INGANG VAN DE REMONSTRANTSCHER KERK AAN HET FNIDSEN.

zooals ge misschien zoudt denken, maar het overwinnende Alkmaar van 't jaar 1573. Zij staat ongeveer midden tusschen de plaats van Friesche poort en Rootoren, en richt den sloomen blik op het nabijgelegen dorp Oudorp, het hoofdkwartier der Spanjaarden. Zij heet Alcmara Victrix, is door prof. F. Stracké ter wereld gebracht in 1876, nadat koning Willem III drie jaar te voren, bij de viering van het derde eeuwgetijde van Alkmaars ontzet, voor dit monument den eersten steen had gelegd.

Voortwandelende zien we aan den overkant van 't water een schamel buurtje waarnaast vooral de scheepsbouwerij „Nicolaas Witsen” opvalt. Dit is het Eiland, dat wel zeer in luister is achteruitgegaan, vooral sinds den Franschen tijd, en het graven van het Noord-Hollandsch kanaal, ter wille waarvan het werd afgerond; Vestingwallen en -grachten zijn grootendeels verdwenen. Het was vroeger door de wallen en nog een brug tegenover het Verdrunkenoord met de rest der stad verbonden; thans nog slechts door een vlotbrug tegenover het Luttk Oudorp. Wat werven, een station van den tramweg naar Purmerend, en een straatje, het Heiligland, voerende naar den Schermerweg, dat is vrijwel alles wat van dit weinig bezochte hoekje der oude grachtenwijk, waarvan het door het wreede Kanaal werd gescheiden, overbleef. Toch vergete men het niet: aan het eind van het Heiligland staat de veel besproken hamei der voormalige Schermerpoort.

De kade aan den overkant langs het kanaal heet Bierkade; aan 't einde daarvan, bij 't Verdrunkenoord, staat de typische „accijnstoren”, een huisje, geheel eenig in zijn soort, met een geestig torentje en slanke vensters, bekroond door gebeeldhouwde schelpen, juist zoo als in de achtergevels van den Nieuwe Doelen (zie afb. op blz. 332). Den 11en Juli 1622 werd door fabriekmeesters besloten dit „huisken” te doen maken „tot gerijf van den pachter van de 36 stuivers en den collecteur van de stadsaccijnsen, waarvoor de fundamenten uit het water op te halen.” De omwonenden moesten de kosten van klok en uurwerk dragen, maar deze bedachten zich zóó lang, dat de stad er — in 1628 — zelf maar voor gezorgd heeft. De onderste verdieping werd voor de bierdragers, de tweede voor de collecteurs bestemd. Dit uit het water oprijzend slanke accijnshuisje is een sieraad van dezen toegang tot de stad te water; fleurig staat het daar, voor de boomen der Bierkade, recht tegenover het tot kanaal vervormde Zeglis, hen die per boot van het Zuiden aankomen welkom te heeten.

We hebben den blik voortdurend op het door stoombootenbeweeg levendige havengedeelte van het Kanaal gericht, en op den overkant, het Eiland. Maar we hadden ook wel eens naar den anderen kant mogen zien: het gezicht van de Rootorenbrug langs het Luttk Oudorp op den Waagtoren in de verte, is beroemd. Aan deze gracht staat nog het bekende huis „de Schopjes,” oorspronkelijk in 1609 gebouwd, doch in 1882, met gebruikmaking van de oude ornamenten en in de oude vormen, hernieuwd (zie de afb. op blz. 331); het oude huisje er naast op onze afbeelding is in 't begin dezer eeuw door een modern huis vervangen.

Bij de Bierkade eindigt ook de lange smalle straat het Fnidsen, die tegenover de Waag zoo fleurig begint, maar allengs verloopt in een wat armelijk straatje, waarin de ingang van de Remonstrantsche kerk (zie de afb. hiernaast) met het fraai gesmeed ijzeren hek van 1728, vrijwel het eenige bezienswaardige is.

Aan het Verdrunkenoord is vooral de gevel van het pakhuis de Vigelantie, onlangs gerestaureerd, vermeldingswaard. Een dergelijke gevel had de voormalige bierbrouwerij „de Ster” of „de Starrekroon” aan den overkant; dit mooie huis is in 1771 als R. K. Weeshuis in gebruik genomen; in 1818 werd het mooie geveltje afgebroken en vervangen door den weinig fraaien gevel die nog steeds bestaat. Aan dezelfde zijde der gracht rijst, wat achteraf gebouwd, de nieuwe St. Laurentiuskerk op, evenals de Dominicus-kerk door dr. Cuyper ontworpen.

(Slot volgt.)

A. L.

1) Herbouwd in 1591, 1696, 1852—53; verlaagd 1889.

2) Ook reeds in ons blad afgebeeld, n.l. als voorplaat in het nummer van 31 Juli 1909.

3) Voor zoover ons bekend is, vindt men iets dergelijks behalve te Alkmaar thans alleen nog aan de stadhuizen te 's-Hertogenbosch, Heusden, Middelburg en Monnikendam (toren van het voormalig stadhuis). Bij kerktorens achtte men zoo'n grappige vertooning klaarblijkelijk minder gepast.

4) Van 6, 13, 20, 27 Juli 1918.

5) Melchior van Harbach, Oud-Holland 1908 (26e Jaarg.) blz. 203.

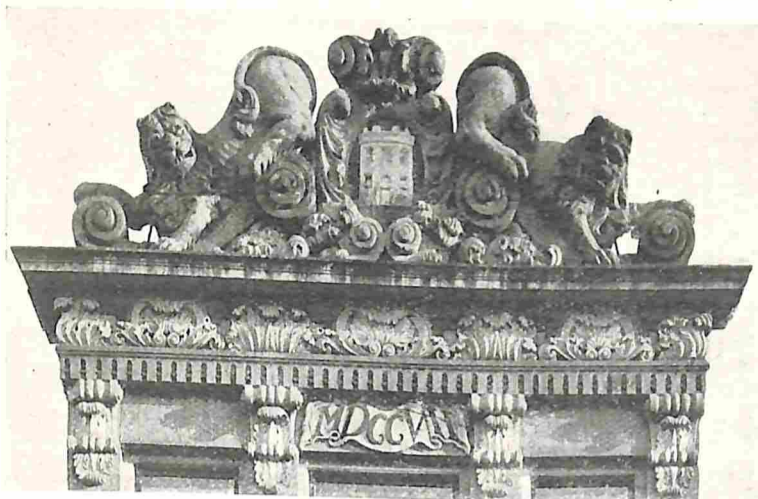
NOORD-HOLLANDSCH DIALECT.

(KENNEMERLAND-WESTFRIESLAND).

ALS we iets vast willen houden van de dialecten in ons land, is 't zeker tijd om dat nu te doen; ze zijn bezig om te verwateren, hoewel ze een heel taai leven hebben. 't Oude warschop (warskop) is vervangen door lozèren, hutten door klompen, huisje (huissie) door plé, en zoo gaat het met heel veel woorden.

Bij menigeen die denkt aan zijn dialect ontgroeid te zijn, komt de aap toch nog o zoo uit de mouw kijken. Zulken zullen niet spreken van den straatweg waar zooveel stienen liggen, van koude bieten hewwen, of last van langbiende miggen, dat ze te kermis weest hewwen met puur zoo'n pittig moaidje (als in noice of voice) of dat de oaiere praizig benne, maar die verraderlijke *a* in vaeder, aevond, aes en die *w* die men overal in hoort, zooals beskuwtje met suiwker, broowd, owelie (Egmond a. Zee: oewaar, oeweg)! En dan, wel zomer, Zaterdag, maar swart, swemmen, swavelkje (zwaluw).

ALKMAAR. GEVELBEKRONING VAN EEN HUIS
BIJ DE STEENEN BRUG.

Dat wain, waif, Vraidag, ruw klinkt, ja — maar hoe dan in de stamverwante talen; daar is dat toch heel gewoon, en plat kan men het eigenlijk niet noemen.

„Zich” kent een Kennemer of Westfries niet: hij heb em of zen eigen bezeerd, hij heb 't zen eigen te wijten.....

* * *
't Weet oftig te beuren dat je voorjaars te kort regenwater krijgt en dan kun je niet op een groot swat hooi rekenen: valt 't mee en kan alles niet in 't vierkant, dan komt er een klamp hooi saidan 't huis, een beetje meer innerdan en in de boet wordt 't paard soms gestald, die een vooltje teeld heb.

Bij winterdag is alles rustig op de boerderij, maar tegen 't voorjaar begint 't weer puur te reuren.

Worden de koeien de stal loof, dan worden ze opsturtig en loopen ze 't afgepaalde weiland uit, dan zijn ze uithainig.

Is 't vee uitgezet, dan valt er wat schoon te maken, te roodse-len en te wittelen, want 't moet kuin wezen. Tegen kermis komt er dan nog een kleine uithaal, stoffen, kleeden kloppen, enz. dat heet schaken. De moaidjes en de knechies moeten der eigen dan buiten vermaeken met wuppeledelis, hinkelspons, enz. en niet met kladdige bieten inbossen, aers worden ze de deur uit joegen.

De kinderen weten gelukkig buiten wel klucht te maken en omdomme rooi zoeken ze maar wat; dörpskindere kunnen dat beter dan steekwakke, voor die zou 't een heele verwenning wezen.

Op 't boerenerf behoort een pullenloop niet te ontbreken, maar ze moeten die niet met verzin open laten staan, want dan zou de kat de pultjes gauw dood beten hewwen en daar zou je nou arme zinnen van krijgen.

Als je wat brutaal optreedt, ben je een vuile zegger, en moeders die zoo staf zijn om de meisjes niet t'huis te houden, maken er straatflorten van.

Ben je ziek, dan ben je stug, onklaar of ongansch, en moet een flesch kruien of zoo'n fleschje „goed” er je weer bovenop helpen; wordt men wat stalramig (oud, gebrekkig), dan gaat dat evenwel zoo gauw niet.

't Zal me wonder doen of me snaartje (schoonzuster) nog opperdan zal komen; iemesdagen raakten we aan 't klammen, maar 'k zal haar verder gien onmoeite andoen en zeggen: neem een zit, dan zullen we samen een koppie doen. Ze is zoo'n kwaje niet, maar alliendig, ik laat me van heur niet hieten en steerten.

't Begrootte me wel dat 'k die kerel met dien sleg (soort kin-vorm) geen rijlukkje gaf: we waren an de reed (Terschelling: op e rid) en hij had op 't krad zitten kunnen, maar hij zag er zoo hufferig uit, hij stak er zoo kladdig in en zijn vrouw had zeker zijn kleren in lang niet wosken (muske n, musschen, ... trosk, trotsch).

En nu moet 'k eens kloken met mijn woordenlijst of er nog wat te vertellen valt — o, nog heel wat, maar de ink 1) raakt op en 't inkestel leeg en daarom voor dezen keer een eind gemaakt; 't is met der haast tijd om te bed te gaan ook.

v. d. F.

1) De t wordt anders nooit weggelaten.

BESCHRIJVINKJES.

AVONDWANDELING.

Uit de rust der breede groene landen kwam de rivier onwillig, maar berustend, aan den steenen voet der oude stad.

Toen ik aan de kade kwam, schoof zij bijna geruischloos onder den stagen wind naar het Westen, en zij droeg het levendig maar rustig bedrijf der schepen. Eerst kwam er een ploeterende sleepboot, die aan den strakken tros twee eentonig-lange aken stroomop sleurde. De sleepboot kuchte twee malen zeer schor, aarzelde lang onder een dikke rookpluim en sloop toen een zijrivier binnen. De lange, luie aken volgden met een moeilijken onsierlijken zwaai. Een reizigersboot van bovenaf bromde doelbewust nader; waarschuwde twee korte gebiedende keeren om ruim baan te maken, en drong zich kreunend tegen een hoogen steiger.

Toen ratelde met scherp en snel getuf een motorboot aan, ging

véél te snel voor een vaartuig en verstoorde de rustige waterbedrijvigheid, die van kalme zekere bewegingen houdt en van gedempte geluiden. Een logge tjalk, zonder zeilen, die zich zelf zwaar had vernederd door de aanschaffing van een motor, bleef achter bij de vinnige watertor en schokte met een volkomen gebrek aan gratie een binnenhaven in.

Onder de breede rust van zijn gespreide zeilen kwam toen een heerlijke tjalk op de lijn van zijnen fieren wimpel aanstuwen, en ondanks mijn internationale neigingen zag ik het als een schoonheid, dat hij den klankenden naam „Holland” voerde.

Toen sloeg tegen de oude steenen onverwacht de onbeleefde deining van den benzine-duivel, die allang uit zicht was, en zich evenmin als ieder ander benzine-ding iets aantrok van wat er achter hem gebeurde. Achter den kleurigen romp van de tjalk gleed plotseling slank en wit een wherry te voorschijn. Drie jonge, lichtkleurige meisjes met een roode, een blauwe en een oranje muts, bogen tegelijkertijd uit de voorwaarts gebogen houding omhoog en bleven zoo, de jonge hoofden op de ranke halzen gewend naar ééne zijde. De drie paren riemen rustten even hoog, evenwijdig, en het geheel dreef daar als een schoon-ontroerde verbazing, tot een bruine jongen in den stuurstoel een ernstig, kort bevel gaf. De bloeme-schoone figuurtjes bogen voorover, gelijkmatig, en de boot sneed geluideloos weg door het malsche water.

Een plompe, vierkante pont gedroeg zich als een drukbevolkte steiger, die van den wal los raakt, dreef onhandig dwars door de vaartrichting, en kwam tegen iedere redelijke verwachting in precies op zijn plaats aan den anderen oever.

Een witte zeilboot, die laveerde, ging over op haar transparante zeil, vlijde zich gedwee op het andere boord, kwam vóór de avondzon, wier licht haar doorstoof, en dampte weg in een rooden zaligen droom. Maar een logge roeiboot zeer nabij vroeg mijn aandacht. De ruige roeier wrikte de knarsende riemen en rukte de zwaar- en rommelig-beladen boot een vuil haventje binnen; het deed mij denken aan een handkar met een schamelen verhuisboedel.

Langs vele kleine vrachtstoomers, die gemeerd lagen tusschen de ducdalven, wier naam alleen mij reeds den geur van zilte oevers in den neus wekt, kwam ik onder de zwarte muren van een machtige kerk en ging daar de stad in, waar ik weldra stil stond op een steenen boogbrugje om uit te kijken over een donker grachtje, waarover, boven de vermolmde houten beschoeiing, de zwarte achterkant van oude huizen helde; en toen ik zag, dat tusschen schuttingen en afdakjes een lila en een witte seringenstruik met zwijgend, maar hevíg enthousiasme in bloei gebroken waren, ondervond ik, dat één Mei-avond een mensch kan doen besluiten nimmer meer ongelukkig te zijn.

Dordrecht.

CHR. A. J. VAN DER LINDEN.

ALKMAAR. HUIZEN AAN HET LUTTIK-LOUDORP.
LINKS HET HUIS „DE SCHOPJES”. HET HUISJE RECHTS
IS IN DEN AANVANG DEZER EEUW AFGEBROKEN.

TROPISCH BUITENLEVEN.

IV. BOSCHBRAND.

TWAS een vermoeiende dag geweest, een dag van veel loopen door de tabaksvelden in vollen zomer met de tropenzone onbarmhartig brandend in den wolkenlozen hemel.

Nergens is dan een plekje schaduw om zich even te onttrekken aan den vuurgloed daar boven; onbeschut staat het gewas op de uitgestrekte velden bloot aan de inwerking der zonnestralen en de Chinese koelie's hebben het zwaar te verwoorden bij het bewerken van den grond, die als gebakken is door de groote hitte na wekenlange droogte. Doch onverbiddelijk moet worden doorgewerkt opdat op tijd afgepland zij en de glimmende lichamen heffen steeds weer de armen met den zwaren chancol om de harde kluiten fijn te slaan. Hier is geen tijd voor de echte Indische middagrust, die eene gewoonte is geworden voor de stedelingen — hier moet gewerkt worden zoolang de zon aan den hemel staat en dikwijls ook nog 's nachts bij maanlicht, om het gewas op tijd te planten en te oogsten, ongeacht de temperatuur. En de assistent loopt dan maar heel den dag door de velden, de koelies controleerend, vergezeld van een tandil, Chineesche opzichter, die als tolk dienst doet.

Maar nu was dan toch de avond gevallen en ik spoedde me naar huis om in de badkamer weer wat bij te komen van den afmattenden dag.

Zooals bijna alles in de Indische samenleving een surrogaat is van de Europeesche maatschappij, hoewel de begrippen met dezelfde woorden worden aangeduid, zoo is ook eene badkamer van een Delisch assistentenhuis een surrogaat van een dergelijk vertrek in Europa. Zoo'n badkamer moet men zich niet voorstellen als een frisch vertrek met tegelvloer en geglazuurde, helder electrisch verlicht. Ook zijn er geen mooi gepoetste kranen voor koud en warm water boven een porceleinen badkuip, waarvoor een schoone badmat uitgespreid ligt.

Nee, de kamar-mandi van een assistentenhuis in Deli ziet er eenigszins anders uit. Achter in de bijgebouwen is een hok, waarvan de deur gewoonlijk met een ijzerdraadje moet worden dicht gebonden. De vloer is voor de kleinste helft bedekt met planken, die gedeeltelijk verrot zijn door het water en waar je zoo nu en dan door trapt. De andere helft is onbedekt en dus modderig en daardoor eene geliefde verblijfplaats van kikkers en padden. De planken wanden zijn aan den onderkant ook verrot en een schuilplaats voor de noodige witte mieren, duizendpooten, schorpioenen enz. In den wand zijn een paar kleine ronde openingen gezaagd, die als venster moeten dienst doen en 's avonds wordt de duisternis bestreden door een klein walmend petroleum-pitje, dat steeds op dezelfde plaats tegen den wand neergezet, een zwarte roetstreep achterlaat. In den hoek op de planken staat een oud wijvat, waarin elken dag water gedaan wordt.

Een bad nemen bestaat dus hieruit, dat je in sarong en kabaia met een handdoek, een stukje zeep en het petroleum-pitje, op je bloote voeten in muilen naar „de badkamer" gaat, het lampje op z'n plaats zet, de deur dichtbindt, behoedzaam kikkers enz. vermijdend een plaats op de minst rotte planken uitzoekt en met een schepemmertje het water uit het vat over je lichaam gooit. Je weet zoo langzamerhand niet anders of het hoort zoo en bent al dankbaar voor de oprissing.

Zoo was 't ook voor dien avond, en na het bad en avondeten stalleerde ik me op de voorgalerij, om te genieten van den koelen avond. 't Was steeds weer een genot om na den drukken, ver-

moeienden dag in de zonnehitte, de stilte en de koelte van den naderenden nacht te ondergaan.

Doch al is elk gerucht van het menschenleven verre, de natuur laat zich overigens niet onbetuigd. Als je goed luistert, hoor je dat de lucht inderdaad vervuld is met geluiden van dieren en insecten, met boven alles uit het schelle snerpen van een soort krekel; muskieten gonzen om je voeten, je handen en je hoofd, en steken overal waar ze de kans zien. Zoo langzamerhand raak je ook daaraan gewend, vind je 't alleen maar lastig, zoodat je haaldelijk bezig bent ze van je af te slaan. Groote en kleine torren en andere insecten vliegen gonzend om de lamp, aangetrokken door het licht; velen verbranden zich de vleugels en vallen op de tafel er onder, die weldra vol ligt met doode en verminkte insecten, waartusschen ijverig ontelbare mieren rondscharrelen, die hun prooi voortdurend wegslepen. Met z'n tien, twintig sjorren ze aan de vleugels, pooten en sprietten van de gevallen kevers en langzaam krijgen ze hun buit bij den tafelrand, waar zij op den grond vallen en anderen zich er meester van maken voor het verdere transport naar het nest.

Soms vliegt een onbesuise tor in het lampegglas en knettert dood in de vlam, die gaat walmen. Dan roep je mopperend: „Boy!" en de Chineesche huisjongen verschijnt met een doek om het glas op te tillen, zoodat ook dat verbrande insectenlijk neerploft op de tafel. Een enkele vleermuis vliegt naar binnen, circelt om de lamp en verdwijnt meestal weer ongedeed naar buiten.

En ondertusschen lig je op de rottanstoel de krant te lezen en ziet niet eens meer al dat kleine gebeuren om je heen, je verdiepend in het gebeuren in de wereld, de Europeesche menschenwereld, die zoo veraf is. Soms gaan dan je gedachten terug naar de bekende huiskamer bij avond in Holland, waar geen vleermuizen, torren en kevers om en in de lamp vliegen, waar de tafel geen insecten-slagveld is, krioelend van mieren, doch waar die intieme sfeer van huiselijkheid is, die nog slechts in je herinnering bestaat.

Met haastigen stap komt de huisjongen de achtertrap op. „Toean ada api!" Er is brand! Wel verdikkeme, dat is 'n ramp! Ik spring op, kijk naar buiten en zie een rooden gloed in de verte. Tegelijkertijd hoor ik reeds het weemoedige: toeoe... b. toeoe... b van het onraadsignaal, geblazen in een buffelhoorn uit de richting van een koelie-woning. Het signaal wordt door anderen overgenomen en weldra klinken van al de verspreid liggende woningen de doordringende tonen der hoorns. Een Chineesche tandil en een Javaansche mandoer komen aansnellen: „Toean ada api besar passara lima", er is een groote brand op den vijftden weg! „Ja, ik zie 't. Ga er met al het volk heen. Ik kom direct."

De staljongen heeft reeds, zonder de order af te wachten, de vurige Batakker aangespannen en staat reeds voor het huis klaar. Ik verkleed me gauw, draai m'n puttee's om, stijg op en voert gaat 't in de richting van den vuurgloed, die steeds heller en uitbreider wordt. 't Zal een pruttig nachtje worden — door de wekenlange droogte is de lalang natuurlijk als stroo geworden en 't zal moeite kosten om zoo'n vuur te bedwingen.

Ik passeer reeds groote troepen volk — de meesten traag loepend, ontstemd als ze zijn door deze verstoring van hun rust; voor hun part brandt de geheele estate af. Anderen loopen hard, luid joelend: dat zijn de besten, die straks met wellust het vuur zullen bestrijden en zoo'n brand eene welkome afwisseling vinden in hun eentonig bestaan.

De brand is moeilijk te bereiken, woedt midden in het jonge bosch, dat met lalang en struikgewas doorgroeit en grijpt snel om zich heen, zoodat we niet lang naar een toegedigd zoeken, maar achter elkaar ons een weg banen, recht op het doel af.

Overdag is de toestand beter te overzien en wordt gewoonlijk op behoorlijken afstand van den brand een breede strook open gekapt en vandaar uit een tegenvuur aangestoken. Doch het is nu nacht en de vlammen woeden in een steeds grooter wordenden cirkel, zoodat uitslaan het eenige middel is. Ieder voorziet zich van een groote bebladerde tak en onder een luid gejoel, waardoor ook de onverschilligsten worden meegesleept, werpen ze zich op de vlammen, met hunne takken neerbeukend het vuur.

't Is een prachtig schouwspel, zoo als de vlammen aan alle zijden hoog op laaien in het bosch; geheele boomen schijnen te branden en als fonteinen van vuur gaan knetterend de brandende bladeren de lucht in. 't Schijnt een onbegonnen werk te zijn om zoo'n vuur uit te slaan en toch moet het, want anders brandt de geheele estate over de gansche oppervlakte af.

Voetje voor voetje vorderen de koelies naar beide kanten van de gemaakte bres; onder luid gejoel springen Javanen, Chinezen, Klingaleezen door elkaar als bezetenen, opgewonden door den vuurgloed, neerdrukkend de lalang en beukend de vlammen tot het laatste vonk vuur is uitgedoofd. Dan snellen ze weer

ALKMAAR. HET ACCIJNSHUISJE VAN 1622 EN DE BIERKADE.

verder; als helleduivels verlicht door den gloed, storten ze zich telkens weer op het vuur, zichzelf en elkaar opwindend tot een soort extase, waarin ze geen pijn meer schijnen te voelen; met hunne naakte voeten trappend op de heete asch. Doch ook ontsnappen er velen in de duisternis en sluipen naar huis terug, hunne slaaptafel verkiezend boven dit afmattende werk in den nacht, waarvoor ze toch niet betaald worden.

Zoo is er nog maar een klein ploegje volk over, als, na uren vechters met de vlammen, de laatste vuurhaard wordt uitgedoofd. Hier en daar vlamt het smeulende vuur nog op en telkens moeten ze nog over het nog heete, afgebrande terrein snellen om ook die nieuwe vlammen te dooven, tot alles uit is. Doch dan staan we, na den verblindenden gloed van zoo pas, plotseling in den stikdonkeren nacht — niemand weet welke richting we moeten inslaan om weer op den weg te komen, niemand kan zeggen, hoever we in het bosch zijn gedrongen. We zijn absoluut verdwaald!

Op ons herhaaldelijk roepen krijgen we geen antwoord en er is geen ster aan de lucht, die ons de richting kan wijzen. Dus besluit ik om in vier groepjes, elk eene andere richting te nemen en zoodra een er van den weg of een bekende plaats bereikt heeft, moet hij door luid roepen of fluiten de anderen waarschuwen.

Aldus ga ik met een mandoer, een Javaan en twee Chineezen den kant uit, die volgens mijn idee de beste is, terwijl de anderen zich in tegenovergestelde en haaksche richtingen verwijderen. Spoedig zijn we door het afgebrande gedeelte heen en moeten ons door het bijna ondoordringbaar jonge bosch heen worstelen, dat doorgroeid is met hooge lang en scherpe klimplanten. In het stikkedonker loopen we tegen takken aan, die ons het gelaat verwonden en stooten onze schenen stuk aan omgevallen boomen. Als een muur staat steeds het struikgewas voor ons en 't kost 'n oneindige inspanning om er door te komen.

Zoo zwoegen we langzaam verder, gekweld door een brandenden dorst en 't is een uitkomst als we een eenzame klapperboom aan den stam herkennen. Ondanks de duisternis klautert een Javaan als een aap naar boven en weldra ploffen de vruchten neer, waaruit we gulzig het wee-zoete water drinken. Dan ploeteren we weer verder, vallend en struikelend, en verwachten steeds het sein van de anderen te hooren, dat zij op den goeden weg zijn.

Plotseling verdwijnt de voorlooper in een diepen greppel, klautert er aan de overzijde weer uit en constateert, dat dit een weg is. Wij volgen hem en zien, dat het werkelijk een der parallelwegen is. Maar welke? En hoe moeten we nu gaan, links of rechts? We besluiten om de anderen te waarschuwen en, daar het reeds begint te schemeren, den dag af te wachten.

't Is reeds volop dag vóór allen present zijn en we ons kunnen oriënteren; na nog een paar uur loopen kom ik tenslotte thuis, onherkenbaar zwart en smerig, met gescheurde kleren, verwonde handen en knikkende knieën. Dan is een bad, hoe primitief ook, eene weelde en een slaapje van een paar uur is voldoende om weer een gewoon voelend mensch te worden. H. G.

TROSROZEN.

ZELFS onder de honderden Rozen zijn er maar weinige, die zoo'n opgang gemaakt hebben als de z. g. n. Trosrozen. Wonder is dat zeker niet, want een fraaiër gezicht dan een rijkbloeiende *Dorothy Perkins*, *Hiawatha* of *American Pillar* oplevert, laat zich moeilijk denken. Daarbij hebben deze rozen nog de eigenschap, dat zij gedurende den winter haar bladeren behouden, zoodat zij ook dan een aangename afwisseling in den tuin verleen.

Toch komen er heel wat Trosrozen bijna niet tot haar recht, wat zeker wel daaraan te wijten is, dat zij verkeerd behandeld worden, waarom wij hier in het kort nog eens willen nagaan hoe dit geschieden moet. Het meeste succes zal men met deze rozen hebben, wanneer zij tegen bogen worden gekweekt. Vaak ziet men ze tegen muren staan, doch in den regel staan zij daar te warm en hebben gebrek aan frissche lucht. De bladeren hebben dan spoedig van z. g. n. spint te lijden, zij worden eerst grijsachtig, daarna bruin en de struik verliest haar frisch groen voorkomen. Het best laat men dus van latten of ijzerdraad bogen maken, waar men aan weerszijden zoo'n roos tegen zet, en lang zal het niet duren of zij hebben die geheel volgegroeid. Een zeer mooi effect maken deze rozen ook, wanneer men een drietal staken van een meter of drie hoogte op ± 1 M. onderlingen afstand in den grond zet en die van boven met ijzerdraad verbindt, zoodat er een pyramide ontstaat. Tegen iederen staak plant men dan een roos. Na een paar jaar zal het geheel volgegroeid zijn en men een vrijstaande bloemenpyramide verkregen hebben.

De beste tijd om deze rozen te planten, is in het begin van den herfst of vroeg in het voorjaar. De plek, waar men ze wil

TROSROOS „DOROTHY PERKINS“ TEGEN BOGEN GEKWEEST.

zetten, moet goed diep, minstens drie steek, gespit en rijkelijk gemest worden. Het zijn snelle groeisters, dus verlangen zij buitengewoon veel voedsel. Na het planten moeten de scheuten aanvankelijk los worden aangebonden, opdat zij behoorlijk kunnen zakken.

Wil men mooi begroeide bogen verkrijgen, dan is goed snoeien een hoofdvereischte en ook daartegen wordt nogal eens gezondigd. Het moet geschieden in den nazomer en noodig is het, dat het oude hout zooveel mogelijk verwijderd wordt. Die scheuten, welke gebloeid hebben, worden geheel verwijderd, waardoor die, welke de struiken in den loop van den zomer ontwikkelen, licht en lucht krijgen, waardoor zij sterk genoeg worden om den volgende zomer rijkelijk te bloeien. Door dit snoeien zullen de bogen er aanvankelijk wat dun gaan uitzien, doch dat komt spoedig genoeg weer terecht.

Nadat de snoei is afgelopen, kunnen de jong gevormde scheuten tevens behoorlijk worden aangebonden, waarbij men vooral moet toezien, dat zij niet te dicht op elkander worden gebonden.

Het dekken van de Trosrozen is in den regel niet noodig; zij zijn vrijwel winterhard. Staan zij op een zeer koude plaats, dan kan men wat blad aan den voet brengen, hoogstens kunnen dan de scheuten afvriezen, doch in den regel zal dit wel niet geschieden.

Hebben de rozen een paar jaar vast gestaan, dan mag men vooral niet verzuimen ze ieder voorjaar behoorlijk te gieren. Er wordt daartoe om iederen struik een geul gegraven, die een paar keer met verdunnen koegier wordt volgezet, waarna hij weder wordt dichtgemaakt. Ook is het geraden de struiken vroeg in het jaar een paar malen met een goed insecticide, zooals XL. All. of Phytophiline te bespuiten, waardoor de meeste insecten-eieren en ziektekiemen gedood zullen worden en zij des zomers geen last van deze plagen zullen hebben. Als ze zoo behandeld worden, zal men van de Trosrozen buitengewoon veel genoegen hebben. Iederen zomer zullen zij met haar groote bloemtrossen als overdekt zijn en de bogen of pyramiden leveren dan een onvergelyklijk gezicht op, zooals bovenstaande afbeelding duidelijk toont.

Er zijn tegenwoordig heel wat mooie Trosrozen in den handel; onder de beste durven wij aanbevelen *Dorothy Perkins*, levendig rose; *White Dorothy*, wit, *Hiawatha*, enkel bloemig, karmijnrood met wit oog; *American Pillar* met groote enkele bloemen, die glanzend rood zijn met een wit oog, waartegen de goudgele meeldraden prachtig afsteken.

Wil men zich deze rozen aanschaffen, dan raden wij ieder een vertrouwd bloemist te raadplegen, welke soorten voor den tuin het best zullen zijn. E. TH. W.

Geen mummificatie.

„Men zal zeker niet wetens en willens een kunstwerk uit een veilig museum gaan terugvoeren naar een plaats, waar spoedige ondergang onvermijdelijk is. Maar de gevaren van ondergang zijn niet zelden meer denkbeeldig dan reëel, en worden al te grif als een voorwendsel aangevoerd tot het bevredigen van verkoop of verzamelmania. Dat een altaarstuk b.v. aan kaarswalm of wierook is blootgesteld, spreekt van zelf; dat is er het natuurlijk lot van en het behoeft er niet onherroepelijk door te bederven; en als het dan na eeuwen toch moet ondergaan, wel dan zeggen wij ronduit, dat die schoone, natuurlijke dood, op de plaats zelve, waar het voor vele geslachten zijn taak trouwelijk heeft vervuld, ons liever is dan mummificatie in het helderst verlichte, gelijkmatigst verwarmde en wetenschappelijkst beheerde museum van de wereld.”

Aldus P. Buschman in „Onze Kunst” (Jaargang 18, 2), schrijvende over „Museumkwesties.”

Foto C. Steenberg.

VLIERSTRUİK OP EEN DUINTOP.

DE LEDEZETTERS TE JISP.

IN een tijd toen de „Boerenbijbel” 1) in stad en dorp gelezen werd, zal ook het, tot den „Trou-ringh” behoorende, verhaal „Gebreck genesen, om een houwelick te vorderen” zich in meerder bekendheid hebben mogen verheugen dan in onze dagen het geval is.

Jefron, een hupsch gezelschap — aldus luidt de geschiedenis — heeft als kind, bij het hollen van den dijk, een been gebroken, hetwelk niet goed gezet werd, zoodat hij kreupel bleef, een gebrek, waarop de wedervriende afstuit van het meisje, dat hij bemint, immers:

Wanneer er iemand trout
een openbaer gebreck
Noemt dien een gierigh 2) mensch
of wel een rechten geck.

Intusschen, de verliefde jongeling geeft den moed niet op; hem is ter oore gekomen dat te Gisp (het Noord-Hollandsche dorp Jisp) een „wonder handig man leeft, die oock het slimste been te rechte brengen kan.” Tot dezen neemt hij zijn toevlucht, met gevolg dat hij, waar het been opnieuw gebroken en daarna beter gezet werd, weldra van zijn kreupelheid genezen is. Dan waagt hij andermaal een aanzoek bij zijn beminde, hetwelk hij vergezeld laat gaan van een „Capriool,” ten einde haar te overtuigen dat hij van zijn euvel genezen is en krijgt „dien eygen dagh van haer het gunstigh woort.”

Behalve Vader Cats weet ook Bredero van den Gisper Leedsetter te verhalen, waar hij, in zijn „Stommen Ridder,” nadat Modde van Gompem betoogd heeft hoe zij en haars gelijken op een haar weten hoe een vrouw gesteld is, veel beter dan een „doctoer,” de oude Moersgoelick laat zeggen:

Ik zou dat niet mogen velen
van een snotveger of van een apteker,
Die als *Cornelis Tamesx van Gisp* wat
harthangt (hardhandig) zijn of geduymt.

Mr. Willem Taemsz, een der vermaarde Jisper beenzetters († 1613) droeg dan ook den bijnaam „IJzeren duim” 3) En immers zijn praktijk bepaalde zich niet slechts tot het zetten van gebroken ledematen, maar hij fungeerde ook als wrijfdokter, terwijl zijn duim niet minder vermaardheid had dan die van onzen dr. Mezger, tot wien zelfs vorsten en vorstinnen hun toevlucht namen. Dat hij in zijn dagen als een „specialiteit” werd aangemerkt, blijkt o.a. uit de Resolutie van Holland van 15 Febr. 1609, waarbij het hem vergund werd vijf stuivers in rekening te brengen voor iederen soldaat in actieven dienst, die hem ter genezing gezonden werd. Er bevond zich indertijd te Jisp dan ook een „Verbint-” of Ziekenhuis, waaraan de herinnering nog voortleeft in den naam van het erf, waarop het eenmaal stond.

In de kerk te Jisp bevinden zich o.a. twee grafzerken, van welke de een den naam van „Taemszoon de Leedsetter” († 1606), den stamvader van dit roemrijk geslacht, vermeldt, terwijl de ander den naam van zijn zoon en van het verwante geslacht Ploegh — J. C. Ploegh huwde met een dochter van Willem Taemsz — in gedachtenis doet voortleven. In de oude kerk bevond zich een geschilderd raam, een patiënt voorstellend, die op een soort tafel ligt en wiens eene been, dat waarschijnlijk korter dan het andere was, door een koord, dat over twee schijven loopt, uitgerekt wordt, onder leiding van den ledezetter Mr. Ploegh († 1696). En nog altijd hangt 4) in het gemeentehuis een afbeelding van dezen weldoener der menschheid van die dagen, met het onderschrift, waarvan de laatste regel kluchtig aandoet:

Dits 't Beelt van Meester Ploegh, ons Kenmerlantsche wonder,
Die kreupelen doet gaan, gebroken leden heelt,
T verminkte weer hersteld, een wijs en trou vermonder
Van 's Hemels gunst en macht (te recht in hem verbeelt.)
Dies sal zijn lof en kunst steeds door de waerelt klinken
Tot dat wij alle sijn daar Israël niet sal hinken.

Dat het geslacht der beroemde Jisper Ledezetters niet omnipotens was, blijkt wel uit de zoogenaamde „Blaffert van de Dooden tot Jisp” van de jaren 1654 tot '95, in welk begrafenisboek tal van kreupelen uit verschillende plaatsen des lands als overleden vermeld worden.

Dit laatste neemt niet weg dat het den Ledezetters niet aan lofdichters heeft ontbroken, terwijl een hunner, de zaak van den grappigen kant bekijkend, zelfs een „Kluchtig Kreupellied” op Mr. Cornelis en zijn patienten vervaardigde — te zingen op de wijze van „Wispeltuurige Matroos”. — Het bevat 42 coupletten, elk van 5 regels en, behoudens enkele uitzonderingen, komt in elken regel het woord „kreupel” voor. Als proeve schrijf ik hier ten slotte van dit „Kreupel Rijm” de eerste strophe [af, welke, naar ik vermoed, den lezer niet zal doen verlangen naar meer.

Dewijl ik nu een Kreupele ben,
En niet als Kreupels werk doen ken,
Zo zal ik met een Kreupels zin
Van Kreupel en van Kreupelen
Eens op zijn Kreupels zingen Kreupele dingen.

F. W. DRIJVER.

1) In menige pronkkamer, om verklaarbare reden inzonderheid der Zeeuwsche boerenwoningen — Cats werd te Brouwershaven geboren — prijkte eenmaal naast den Staten-Bijbel een andere foliant, waarin niet minder gretig gelezen werd, bevattende de verzamelde gedichten van Vader Cats, spottend als „Boerenbijbel” betiteld.

2) De oorspronkelijke beteekenis van het woord *Gierig* is *begeerig*, gelijk o.a. uitkomt in „nieuwsgierig” en „eergierig”, d.w.z. begeerig naar nieuws, naar eer. In het bekende Dieren-epos spreekt Cantecler van Reinaert's *gierigen*, d.w.z. begeerigen of gulzigen mond.

3) Zie o.a. het voortreffelijk artikel „De Kwakzalver in het Oud-Hollandsche Blijspel” door den Gorinchemschen geneesheer dr. M. A. van Andel, in het Nederl. Tijdschrift voor Geneeskunde, Jrg. 1917.

4) Ook medegedeeld in het artikel „Het Raadhuis van Jisp” in „Buiten” van 24 Mei l.l. blz. 250.

DE VLIERSTRUİK.

PRECIES zooals onder de menschen zijn er onder de boomen en struiken ook reuzen en dwergen, rijken en armen, werkers en leegloopers, sterken en zwakken, hooggeborenen en proletaren. In welke rubriek moet de vlier gerangschikt worden? 't Is met een enkel woord moeilijk te zeggen. Van hooge geboorte, van edelen bloede, is hij niet. Waar vind je 'm? In boerentuinen, op verloren hoeken, bij mestvaalten, aan den kant van vervuilde slooten, kortom overal, waar een kieskeuriger struik het niet zou uithouden. Elk plekje: in de schaduw en in de zon, tusschen huizen en op 't vlakke veld, in 't schrale zand en in de vette klei, in 't moeras en op hoogen heuveltop neemt hij voor lief. Je vindt hem zelfs in de dakgoot en tot weifig jaren aan den torentrans van een Overbetuwsch dorpje. Felle hitte en snerpemde kou: hij trotseert ze; langdurige droogte en overvloed van water: ze schijnen hem niet te deren. Z'n groote, donkergroene bladeren weten van geen verkleuren al staat de zon er dagenlang op te branden; ze hangen geen oogeblik slap, al regent het ook in weken niet. Op het oostelijk gedeelte van Ameland moet vroeger een dorp gestaan hebben, Oert genaamd. 't Is totaal verdwenen. Door de verstuiwingen is 't verlaten. De huizen zijn ingevallen en overstoven, maar tot lang daarna — misschien is hij er nog — heeft er een vlierboom gestaan. Z'n stam zat geheel in het zand; alleen z'n kruin stak als een breede struik er boven uit. Ritskemoei werd hij genoemd en het gebruik bracht mee, dat jonge mannen en meisjes, wel geproviandeerd, in den zomer een keer op boerenwagens naar die verlaten plek trokken om er den dag in vroolijkheid door te brengen. Zoo had de vlierstruik zich nog weten te handhaven, waar zelfs de mensch den strijd tegen de elementen had moeten opgeven.

Waar zou hij dat succes aan te danken hebben? Dorens heeft hij niet, hard en taai hout ook niet; de eigenaardige geur van blad en schors moet z'n enig verweermiddel zijn. Konijnen laten hem met rust. Maar de schapen en geiten? Er moet dus nog iets en geheel anders zijn, dat hem zoo krachtig en onuitroeibaar doet zijn. Zou het niet z'n levenstaaiheid, z'n onverwoestbare levensenergie zijn? Je steekt in het voorjaar een van z'n loten in den grond, al is 't maar een enkel lid en zorgt, dat de knoop een paar vingerbreed in de aarde komt; dat takje wordt eenmaal een boom. Je buigt een tak, die nog aan den struik zelf zit, zoover naar beneden, dat hij met z'n top den grond raakt en dekt hem daar met wat aarde toe; hij maakt wortels en wordt een nieuwe boom. Je kapt den heelen struik af, tot op den grond, zoodat je zelfs de plaats niet herkennen kunt, waar hij eenmaal stond; in den loop van den zomer is hij er weer, want het deel, dat in de aarde bleef, zendt nieuwe loten uit. Een wonder van levenskracht! Een wonder van redzaamheid tevens. Als je hem denkt te vermorselen, dan keert hij terug, sterker en grooter dan hij te voren was; hij doet denken aan den draak, die zeven koppen gaf waar hem één werd afgeslagen. Zoo sterk is 't bij hem wel niet, maar... 't lijkt er

toch wel op. In de oksels van z'n bladeren zitten twee knoppen, boven elkander. In normale omstandigheden loopt alleen de onderste uit. Maar wordt de tak gedeeltelijk afgehouden, dan ontwikkelen ze zich alle twee en loopen alle andere slapende knoppen, die zich daar mochten bevinden, evenzeer uit. Daarnevens vormen zich op het wondweefsel nog extra knoppen: toevallige knoppen, en wat verloren ging, wordt dus in weinig tijds door nieuwe loten vervangen. Maar nu dreigt gevaar. Want vaak is het aantal van die nieuwe loten zoo groot, dat ze alle niet behoorlijk in het licht kunnen komen; een deel blijft onder de andere en . . . sterft. Die doode loten kun je in het binnenste van haast elken vlierstruik vinden. Uitverkoren schuilplaats voor oorwormen en pissebedden! Wij jongens, bekeken den vlierstruik alleen uit een voor ons practisch oogpunt. Als je er flinke dikke takken in hadt, haast als een pols zoo dik, met lange leden, dan was zoo'n tak de onze. Met een handzaag er op uit en, eer een ander hem opgemerkt had, was hij overgegaan in ons privaat bezit! Dan kon je daar een mooien propenschiet — klapbus zeiden wij — van maken. Nog een houten stempel gesneden en wat vlasafval tot een paar propen gekauwd (!) en je was klaar. Zoo'n Hollandsch product is veel fijner dan het beste uit een speelgoedwinkel, dat toch altijd nog z'n buitenlandsche afkomst verraadt.

Practisch is de vlierstruik, ook voor zich zelve. Heb je z'n bloempjes wel eens bekeken, ieder bloempje afzonderlijk? 't Is maar klein, niet meer dan 5 à 6 m.m. in doorsnee. Zoo'n bloempje zie je op vijf, zes pas afstand niet meer. Maar honderden er van hebben zich vereenigd tot een platte tuil en nu zie je ze al in de verte, op vijftig, zestig, honderd meter! Eendracht maakt macht; de vlierboompjes schijnen het te weten. Duizend, vijftienhonderd kun je er in een tuil van 16 à 18 c.m. doorsnee tellen en bij Amerikaansche soorten vaak nog drie, viermaal zooveel. De bloeitijd loopt van Juni tot Augustus en ofschoon ieder bloempje afzonderlijk maar één à twee dagen bloeit, duurt het toch voor het heele scherm meer dan een week, voordat ze alle een beurt hebben gehad. Die bloei begint op verschillende punten tegelijk. Honderden insecten, vooral vliegen, komen er op af, soms een verdwaalde vlinder; maar dat schijnt vergissing of toeval te zijn, want ze taalt niet naar de bloemen. Wat die vliegen zoo aantrekt? Stellig de geur, dien je van verre al gewaar wordt. Honig is hier niet. Geen dropel. Stuifmeel daarentegen, een voedzaam kostje voor wie er van houdt, in overvloed.

In het midden van ieder bloempje zie je een dikken, drielobbig stempel. Daar rondom heen staan de meeldraden. Reeds in den knoptoestand zijn de vijf groenachtige kroonslippen open gespleten en de nog gesloten helmknoppen steken er een eindweegs buiten uit. Eenigen tijd later, als de bloem zich opent, breidt de kroon zich uit en slaan haar slippen geheel naar achteren terug. De meeldraden spreiden zich dan zóó ver uiteen, dat ze in een plat vlak komen te staan. Maar ook dan zijn de helmknoppen nog gesloten. De drie korte stempels daarentegen zijn al kleverig geworden. Komen er nu bezoekers, met stuifmeel aan hun lijf en pooten geplakt, dan blijft een deel ervan hier allicht op de stempels hangen en . . . de kruisbestuiving is tot stand gekomen. Niet lang duurt het, of ook de meeldraden achten hun tijd gekomen. Hun helmhokjes bersten open en nu hangt het louter van het toeval af, of het kruis- of zelfbestuiving geven zal. Zelfs de wind schijnt er vermaak in te scheppen, een handje mee te helpen. Hij schudt de trossen door mekaar en zelf- en kruis- en nabuurbestuiving: alles wordt nu mogelijk. En nu mogen alle bloempjes al geen vrucht zetten — de boom zou onder dien last bezwijken — vele toch geven mooie donkergekleurde bessen, die zoo prachtig tegen 't groene loof en de purperen stelen afsteken. September is 't de tijd van rijpen. Geen oogenblik worden ze met rust gelaten. Vooral de spreuwen schijnen er verzot op te zijn. En zoo komen de zaden dan overal, tot zelfs in de kerkgoet en op den nok van het dak. Wat vocht om te kiemen, een spleet om er den wortel in te drijven en . . . nieuw leven tiert op de puinhoopen van het oude.

S.

HET OPEN VENSTER.

Uit het Engelsch van E. TEMPLE THURSTON.

17 April. Dit is Georgina's geboortedag. Als ze geleefd had zou ze vandaag een en vijftig zijn geworden. Na het ontbijt dezen morgen ging ik naar de slaapkamer, waar ze gestorven is. We houden die kamer gesloten. Niemand heeft die weer gebruikt na haar dood. De sleutel zóó zacht omdraaiende als ik kon, want ik wilde liever niet, dat Diana wist dat ik daar was, trad ik binnen en sloot de deur achter me.

Aan 't ontbijt was niets gezegd, dat betrekking had op het bijzondere van den dag. Ik hoopte bijna, dat Diana het misschien vergeten had. Maar het zou niets voor haar zijn, zoo iets te vergeten. Haar natuur heeft een zachte kant, die geen vergeten toestaat van zulke dingen. Maar deze zachtheid komt slechts nu en dan aan 't licht. Over 't algemeen is ze haar naam waardig. In haar ziel zijn veel elementen, die naar 't avontuurlijke overhellen.

Dezen morgen echter merkte ik die zachtheid van Diana op en dacht, hoeveel ze op Georgina begon te lijken. Ze had ervoor gezorgd, dat we een vischpasteitje bij 't ontbijt hadden en dat is een schotel, waarvan ik zeer veel houd. Er waren ook heete broodjes en toen ze mij mijn thee aanreikte glimlachte ze en zei: „God zegene U.”

Toch is er niets gezegd van Georgina's geboortedag. Ik was er zeker van, dat ze hem vergeten had, maar eens, toen ik naar de stoel keek die mijn vrouw gewoon was aan de maaltijden te gebruiken, wendde ik me vlug af, met het gevoel, dat Diana's oogen op me rustten. Dit was niet zoo — haar oogen staarden intengendeel geheel in de tegenovergestelde richting ver over de wijde velden van de Boomgaard Hoeve.

Dus voelde ik me gerustgesteld, dat ik niet gestoord zou worden, en na nog een oogenblik aan de deur geluisterd te hebben om me te overtuigen, dat ze beneden was, ging ik naar het venster, trok de gordijnen op zij en schoof het venster zoo hoog op, als ik kon.

En met het gezang van de vogels in den tuin, met het lied van een leeuwerik, hoog, hoog boven de weiden, die zijn muziek als zilveren klokjes liet luiden door de stilte van de kamer, scheen het me inderdaad, alsof door het openen van het venster de ziel van Georgina terugkwam, juist zooals ze op dien zomerdag naar God was gevloeden, zoodra ik het venster had geopend.

Ik moet daar wel een uur gezeten hebben, meest aan haar denkende, aan onze dagen samen in Bramlingham, onze jaren samen in St. Margaret in East End. Soms liet een vink zijn twee onveranderlijke tonen klinken, soms leidde het gezang van een grasrusch in den tuin mijn gedachten af. Sinds mijn kinderjaren heb ik van deze vogels gehouden, langer zelfs, dan ik van Georgina heb gehouden, maar wat ik verleden jaar van hen schreef, vind ik nog waar. Ik zou zeker het gezang van den merel missen, als hij nooit meer in onzen tuin terugkwam, maar na verloop van tijd zou de verlenging van zijn afwezigheid mijn droefheid verminderen. Dit zal nooit zoo zijn met de afwezigheid van Georgina. Mijn hart gaat steeds meer van haar houden, naarmate de dagen voorbij gaan, en er geen zekere belofte van haar terugkomst is.

Dat komt misschien, omdat er tijden zijn, waarop het me toeschijnt, dat ze nooit werkelijk is weggegaan. Een gevoel van haar tegenwoordigheid blijft altijd. Ik geloof, dat ik daarom deze kamer afsluit, om een half gevormd geloof aan te kweken, dat ze nog bij ons is. Toen ik dezen morgen de kamer binnenkwam en het bed zag, waarop ze gestorven was, drong het plotseling tot me door, dat ze dood was; maar toen ik het venster opende naar de wereld daarbuiten en het gezang van de vogels en alle lentelucht weer binnenliet, toen werd ze weer levend voor me. Dit uur was het, of ik bij haar zat te praten.

En toen, ten laatste, ging de deur open en was ze weer heengegaan. Ik keerde me om. Het was Diana. Ze kwam dadelijk door de kamer en knielde naast mijn stoel.

„Vadertje,” zei ze. „U maakt zich maar ongelukkig.”

Ik schudde mijn hoofd, maar zij hield vol, dat het zoo was.

„U staat zich toe om aan alles te denken,” ging ze door. „Doe het niet! Ik wist, dat U 't doen zou, omdat het vandaag moeder's geboortedag is.”

Dus had ze het zich toch herinnerd! Misschien had ze dan ook wel naar me gekeken.

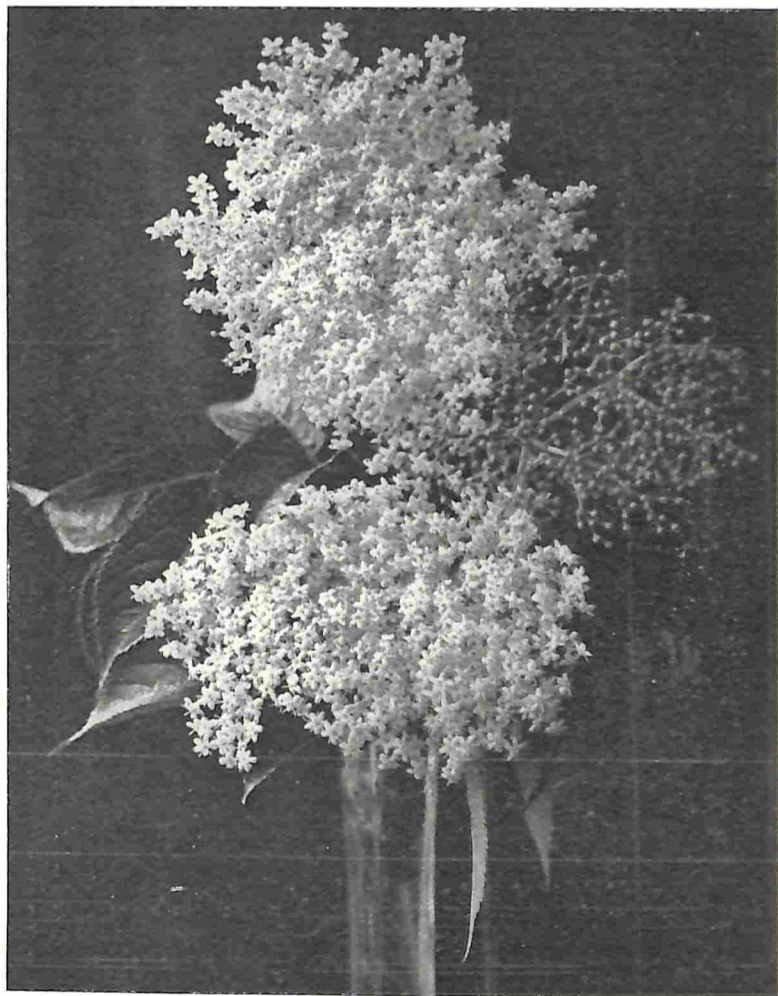

Foto C. Steenburgh.

VLIERBLOESEM.

Toen legde ze beide handen op mijn schouders, en volgens haar gewoonte, als ze mijn volle aandacht vraagt, keerde ze me om, om haar in de oogen te zien.

„Ben ik dan nergens goed voor?” vroeg ze. „Help ik dan heelemaal niet? Zeg 't me, als er iets is, waarin ik te kortschiet, dan zal ik probeeren het goed te maken.”

„Wees jij maar jezelf, mijn lieve,” zei ik — dat was de eerste maal, dat ik haar zoo noemde, „ik zou je om alles ter wereld niet anders willen hebben. Zoolang jij bij me bent voel ik me niet ongelukkig.”

„Heel goed, vadertje! Luister dan eens,” zei ze: „ik beloof U, dat ik U nooit zal verlaten, nooit — neen, U moet niets zeggen —” en ze lei haar hand op mijn mond, en ik herinner me, hoe die naar ijzerkruid rook, dat ze pas had geplukt — „ik zal U nooit verlaten, nooit!”

En ik heb dit in mijn opschriftboek geschreven, opdat het me in haar onbezonnenste oogenblikken eraan zal herinneren, hoe zacht Diana kan zijn.

18 April. Een ongelukkig voorval heeft plaats gehad, dat, naar ik vrees, de toenadering tot onze naaste bureu zal verhinderen. Als we ze reeds bezocht hadden en die vriendschappelijkheid van onze gezindheid hadden getoond, die ik voor ze voel, zou het niet zoo moeilijk zijn geweest. Maar opzettelijk had ik ons eerste bezoek uitgesteld tot den tijd, dat ze zich naar ik vermoedde geheel zouden hebben ingericht. En nu heeft dit ongelukkige voorval het aanknoopen van een vriendschappelijke verhouding moeilijk gemaakt, en in plaats van als een bezoeker te komen, moeten mijn eerste bemoeiingen die zijn van een vrede-stichter.

Het schijnt, dat ze een jongen in dienst hebben genomen, om de vogels uit den kersenboomgaard te verjagen door te slaan op den achterkant van een oud theeblad. Hij zit op den grond, onder een van de boomen, midden in den boomgaard, en met het blad tusschen de knieën wijdt hij zich aan het eentonige slaan op deze trommel van 's morgens vroeg tot de avond komt, wanneer geen vogel meer naar voedsel zal zoeken.

In 't begin ergerde me dit eenigszins, omdat het geluid zoo aanhoudend en zoo eentonig was. Maar na verloop van tijd begonnen Diana en ik er aan te wennen. Er was iets primitiefs in dien jongen, die zijn barbaarsche wijs afratelde op zijn oude keteltrom, gezeten onder de kerseboomen, zwaar beladen met het gewicht van hun sneeuw. We waren het er over eens, dat dit de humanste manier was, om de vogels weg te houden.

Ik geloof, dat dit Diana zelfs gunstig stemde voor de Tregenna's, maar die indruk duurde niet lang. Dezen morgen, toen ik in den tuin was, hoorde ik het geluid van stemmen in een opgewonden samenspraak. Op dien afstand kon ik niet onderscheiden, wat er gezegd werd, maar ik was zeker, dat de eene stem die van Diana was. Daarom liep ik het kleine laantje door, tusschen de notehagen, en keek over het hekje, dat toegang gaf tot den kersenboomgaard.

Maar nu hielden de stemmen op, en toen ik in 't gezicht kwam, zag ik den jongen Mr. Tregenna zijn hoed lichten, terwijl hij wegging van Diana, die bij den jongen stond.

Hij hield het blad in de eene hand en wreef zich met de knokkels van de andere eerst in het eene oog en toen in het andere.

Ik riep Diana. Ze kwam door het poortje en droeg een doode bloedvink op de palm van haar open hand. Ik raadde half wat er gebeurd was. Die kleine vogeltjes verslinden gulzig de bloesems van de kerseboomen. Verre van onbekend te zijn in dit

land worden ze veelvuldig aangetroffen in alle vruchtendistricten. Met hun sterke bekjes knippen ze de bloemknopjes af en zullen een heelen oogst in de knop verwoesten, als ze ongestoord worden gelaten.

Dit is reden genoeg voor den landbouwer om ze te verjagen, maar ik ken voldoende de gevoelens van Diana bij den aanblik van dit kleine schepseltje met zijn schitterend roode, grijze en purper-zwarte veertjes. Ze kan het niet hebben een dier dood te zien. Ik herinner me, hoe haar oogen zich met dikke tranen vulden, toen ze een zwaluw zag, die zich doodgevolgen had tegen een ruit van de tuinschuur.

„Wat is er gebeurd?” vroeg ik, terwijl ze bij me kwam. Het bleek juist zoo te zijn, als ik dacht. De jongen had een catapult meegenomen en verborgen in zijn zak. Om de eentonigheid van het slaan op zijn blad te verbreken, had hij op de vogeltjes gemikt die binnen zijn bereik kwamen, en door een noodlottig toeval werd deze bloedvink getroffen en viel gewond op den grond.

Toen Diana hem vond lag hij op het gras naast den jager, en leefde nog. Ik kan me den gloed van haar verontwaardiging voorstellen, die haar bij dezen aanblik bezielde. Zonder de minste aarzeling gaf ze dien jongen zooveel harde slagen om zijn ooren, dat hij ze zich zonder twijfel nog wel een paar weken zal herinneren; en toen ze daarmee bezig was kwam de jonge Mr. Tregenna er aan.

„U moet me mijn tusschenkomst vergeven,” zei hij, „maar mag ik U vragen, wat U doet?”

„Ik geef dezen jongen een pak slaag,” zei Diana, „omdat hij op dezen bloedvink gemikt heeft.”

„Dan weet U misschien niet,” antwoordde Mr. Tregenna, — en ik ben zeker, dat zijn rustige stem Diana nog meer geërgerd zal hebben — „dat deze jongen door mij in dienst genomen is, om de vogels weg te houden van de kersenbloesems. Hij doet slechts zijn plicht, waarvoor hij betaald wordt. Natuurlijk behoeft hij de vogels niet dood te maken, maar persoonlijk keur ik het goed, dat hij dezen bloedvink gedood heeft: een dozijn van die kleine hongerlijders zou den heelen boomgaard kaal eten.”

„Maar hij heeft hem niet gedood!” verklaarde Diana, — „dat is juist het wreede van de zaak. Hij leeft nog, en als u eenig gevoel voor dieren had zou U hem dadelijk dood maken.”

Ik denk, dat hij geglimlacht zal hebben om het intense van haar gevoel, want zelfs toen ze me dit vertelde, werd Diana bijna sprakeloos van verontwaardiging bij het herdenken van dit alles.

„En heeft hij hem gedood?” vroeg ik.

„Ja, nadat ik gezegd had, dat als hij het niet deed, ik hetzelfde zou moeten doen. Ik zei hem ook, dat hij dadelijk dezen jongen moest wegsturen; dat, als ik iemand in mijn dienst had, die wreed voor dieren was, ik dien oogenblikkelijk zou ontslaan.”

„Maar je had geen recht hem te zeggen, wat hij doen moest, Diana.”

„Dat kon ik niet helpen!” riep ze uit. „Ik zou dien kleinen ellendeling dadelijk wegsturen. Ik hoop, dat ik hem flink pijn heb gedaan.”

Het gaf toen niets om te probeeren haar verzoenender te stemmen. En eigenlijk moet ik toestemmen, dat ik veel voelde voor al wat ze gezegd had, toen ik den dooden bloedvink op haar hand zag liggen. Georgina zou precies hetzelfde hebben gedaan. En wat mij betreft, ik zou nooit een vogel willen doodden. Ze hebben al gevaren genoeg, die hen bedreigen zonder de hand van den mensch. Denk eens aan die lange, koude winterdagen, wanneer al hun voedsel bedekt is met sneeuw. Een mensch schijnt alleen de gewoonten van de vogels op te merken, als ze zijn bezit belagen. Hij denkt nooit eens aan de onschatbare diensten, die ze hem bewijzen, wanneer de grond kaal is en de oogst is binnengehaald.

Ik zei daarom niets meer, en gearmd gingen we naar huis terug. Juist toen we het zomerhuisje bereikten bleef Diana staan en haar vingers omklemden mijn arm vaster, terwijl ze luisterde. De jager was weer begonnen op zijn theeblad te slaan.

„Ik zal den bloedvink in den tuin begraven,” zei ze, „en een klein kruisje op zijn grafje zetten om mij hieraan te herinneren.”

21 April. Na dit voorval in den kersenboomgaard vond ik 't beter zo spoedig mogelijk de Tregenna's te bezoeken en vanmorgen vertelde ik Diana, dat ik 't beter vond nu te gaan. Ze zei niets.

„Jij gaat ook mee, niet?” zei ik.

„Ik kan niet,” antwoordde ze. „Ik ga naar het dorp om Juffrouw Chester te bezoeken. Ze ligt in bed met een verkoudheid.”

Er was ongetwijfeld tijd genoeg voor haar om beide plichten te vervullen, maar daar ik vanmorgen een klein houten kruisje had gezien onder een der appelboomen in den moestuin, en geraden had, waarom dat was opgericht, drong ik er niet op aan om te me vergezellen. Tegen half vijf ging ik dus alleen.

(Wordt vervolgd)

Foto F. H. van Dijk.

DE NIEUWE ROTSPARTIJ BIJ DE VICTORIA-SERRE IN DE ROTTERDAMSCHER DIERGAARDE.